

25.04. 2014. u 12.35h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva, predsjedniče Vlade Đukanoviću i članovi 40. Vlade Crne Gore, **otvaram petu posebnu šednicu prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2014. godini, premijerski sat u aprilu.**

Ustaljeni red i kolega Milutin Simović. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ.

Hvala, gospodine predsjedniče Skupštine.

U ime Poslaničkog kluba Demokratske partije socijalista, postavljam pitanje:

Gospodine predsjedniče Vlade,

U proteklih mjesec dana ostvarili ste značajne spoljno-političke aktivnosti koje su privukle veliku pažnju javnosti. Kakvi su Vaši utisci nakon tih susreta i kako se ocjenjuje dosadašnji napredak Crne Gore u evroatlantskim i evropskim integracijama?

Obrazloženje: U proteklom periodu imali ste brojne i sadržajne susrete sa evropskim i američkim zvaničnicima i prilikom da sagovornike upoznate sa aktuelnim procesima u Crnoj Gori na političkom i ekonomskom planu, sa posebnim akcentom na dostignuća naše zemlje na putu u EU i NATO.

Krajem marta bili ste u višednevnoj posjeti Briselu, tokom koje ste razgovarali sa generalnim sekretarom NATO-a Andersom Fon Rasmusenom i učestvovali ste u radu Sjeveroatlantskog savjeta i Briselskog foruma. Tom prilikom imali ste i brojne bilateralne susrete. Poruke su bile više nego ohrabrujuće. Citiraću neke: "Crna Gora je važan partner Alijanse i jak kandidat za članstvo u NATO", ili "Crna Gora je napravila krupne korake i važno je zadržati zamah reformi". Upućene su i riječi zahvalnosti Vašoj ličnoj posvećenosti evroatlantskim integracijama.

Nivo, tajming, rezultati i odjeci posjete Sjedinjenim Američkim Državama više nego jasno govore o važnosti tog političkog događaja. Razgovor sa potpredsjednikom Sjedinjenih Američkih Država Džozefom Bajdenom, razgovori sa senatorima, kongresmenima, razgovori u Stejt departmentu i Atlantskom savjetu su bili potvrda prijateljstva i partnerstva. Od potpredsjednika Bajdena i svih ostalih sagovornika ocijenjeno je da je Crna Gora napravila izuzetan napredak i da se uspješno sprovode reforme u procesu integracija, a potvrđena je i dalja podrška Sjedinjenih Američkih Država.

Sastanci na ovim važnim adresama pobudili su značajno interesovanje javnosti i medija, kako u zemlji tako i u regionu, pa i šire. Bili smo svjedoci brojnih analiza i tumačenja ovih aktivnosti. Analiza koje su bile prikaz dobro iskorišćene prilike da se predstave na pravi način interesi Crne Gore i njeni spoljno-politički prioriteti, dobre prilike, interesi i potrebe Crne Gore i cijelog regiona, do analiza koje su to željele i pokušale da predstave kao iznošenje antiruskih stavova.

Gospodine predsjedniče, smatramo da je ovo dobra prilika da date jedan cjelovit ostvrt na protekle aktivnosti u svjetlu procesa integracija u kome se Crna Gora nalazi. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Hvala, poslaniče Simoviću.
Predsjedniče Vlade Đukanoviću, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani predsjedniče Parlamenta, poštovano predsjedništvo, uvaženi poslaniče Simoviću,

Zahvaljujem Vam za postavljeno pitanje, kao i za konstatacije i ocjene o značaju najnovijih spoljno-političkih aktivnosti.

Saglasno više puta promovisanom spoljno-političkom prioritetu, fokus je razumljivo na afirmaciji, prezentaciji reformskih dostignuća u susret očekivanom članstvu u NATO na samitu u Velsu. Naravno, u kontinuitetu i na poslovima evropske integracije Crne Gore skoro dvije godine uspješno se odvija pregovarački proces za članstvo u Evropskoj uniji. Zato se Brisel i Vašington nameću kao logične adrese za naše najvažnije spoljno-političke aktivnosti. Na njihov poziv i u evropskoj i u američkoj prijestonici imao sam veoma sadržajne, otvorene i za Crnu Goru važne razgovore, a mislim da je i tajming bio veoma povoljan. Prvo u Briselu sa generalnim sekretarom NATO-a uz učešće na Sjevernoatlantskom savjetu, a nakon toga u Vašingtonu gdje sam imao susret sa potpredsjednikom Sjedinjenih Američkih Država i drugim zvaničnicima. Svi ovi kontakti, uključujući i učešće na eminentnom bezbjednosnom Briselskom forumu, kao i bilateralnu posjetu Luksemburgu, bili su, kako i sami kažete, potvrda prijateljstva i partnerstva. To je sadržano i u ocjenama mojih sagovornika o aktuelnom političkom i ekonomskom razvoju Crne Gore, priznanju za liderstvo u integracijama na Zapadnom Balkanu i njihovom snažnom podstreku i ohrabrenju da istrajemo na putu ka članstvu u NATO-u i Evropskoj uniji.

Razgovor sa generalnim sekretarom NATO-a Andersom Fog Rasmusenom i učešće na sjednici Sjevernoatlantskog savjeta bili su prilika da konkretnije predstavim dostignuća Crne Gore u ovoj, vjerujem, završnoj fazi pristupanja NATO-u. U komentarima naših sagovornika i partnera u Alijansi ocijenjeno je da je Crna Gora dostigla visok nivo reformi u implementaciji četvrtog godišnjeg nacionalnog programa, prije svega, u četiri ključne oblasti: vladavini prava, reformi bezbjednosnog sektora, reformi odbrane i unapređenju podrške javnosti. Izražena je i puna podrška za nastavak reformi u susret Samitu. Ocijenjeno je da, takođe, Crna Gora kontinuirano daje izuzetan doprinos dobrosusjetskoj saradnji kao ključnom segmentu regionalne stabilnosti. Istovremeno, visoko je vrednovan i doprinos Crne Gore ISAF misiji u Avganistanu, kao i drugim međunarodnim misijama. To je generalni sekretar Rasmusen javno saopštio nakon susreta. Izraženo je povjerenje saveznika da će Crna Gora do jesenjeg Samita uspjeti da ispuni preostale obaveze u ključnim oblastima. Odgovorio sam mu uvjerenjem da ćemo jednakom posvećenošću ostvarenju ovog cilja i u narednim mjesecima dostići projektovane standarde i olakšati pozitivnu političku odluku šefovima država i vlada NATO zemalja na Samitu. Zaista, ovakav odnos Alijanse dodatno nas podstiče i obavezuje da intenzivno radimo kako bismo spremno dočekali procjenu napretka na junskom ministarskom sastanku, kada se očekuje odluka da li će tema proširenja biti na dnevnom redu Samita. Pohvale, priznanja i podsticaj Crne Gore da istraje na implementaciji reformi, što je najbolja preporuka za članstvo, izraženi su i na Briselskom forumu, na kojem su dominirale aktuelne bezbjednosne teme, uključujući i razvoj

situacije u Ukrajini. U tim danima posjetio sam zvanično Luksemburg, zemlju članicu NATO i EU. Za Crnu Goru je posebno važno imati dobre odnose i saradnju i upoznati se sa iskustvima malih administracija i malih uspješnih zemalja kao što je Luksemburg. Tamo sam imao priliku i za susret sa predstavnicima udruženja crnogorskih građana koji žive i rade u Luksemburgu. Posjeta Vašingtonu koja je uslijedila je nakon toga potvrdila je naše partnerstvo izgrađeno u teškim vremenima i složenim izazovima tokom posljednje dvije decenije. To je bilo vidno posebno u razgovoru sa potpredsjednikom Džozefom Bajdenom, ali i u Stejt departmentu sa uticajnim senatorima i kongresmenima, članovima crnogorskog kokusa u Kongresu, kao i u Atlantskom savjetu. Visoko su vrednovani američko-crnogorski bilateralni odnosi koje karakteriše kontinuitet, međusobno razumijevanje i uvažavanje, kao i podrška i pomoć od strane Sjedinjenih Američkih Država našim reformskim i integracionim procesima. Vjerujem da su trajnost i čvrstina prijateljskih i partnerskih odnosa između Crne Gore i Sjedinjenih Američkih Država dodatno osnaženi i ovom posjetom.

Posebno smatram važnom zajedničku ocjenu da je skoro članstvo Crne Gore u NATO od velikog značaja ne samo za našu zemlju, već i za region Jugoistočne Evrope, kao i za ponovljenu spremnost Sjedinjenih Američkih Država da pruži punu podršku takvim našim nastojanjima. Sve kontakte iskoristio sam i za afirmaciju progresa koji ostvarujemo u evropskoj integraciji. Sagovornici su odali priznanje Crnoj Gori za dosadašnje uspjehe u pregovaračkom procesu. Ovo je bila nezaobilazna tema, imajući u vidu da se radi o kompatibilnim procesima i da obaveze iz poglavlja 23 i 24 direktno korespondiraju sa zadacima u oblasti vladavine prava, što je jedan od prioriteta kada je u pitanju ispunjavanje uslova za članstvo u NATO. I u Briselu i u Vašingtonu, kao i tokom drugih međunarodnih susreta ukazao sam na važnost politike otvorenih vrata NATO i izvjesnosti evroatlantske perspektive Zapadnog Balkana, na osnovu individualnog napretka u ispunjavanju uslova. Vjerujem da će ovi naponi na međunarodnom planu, kao i aktivnosti koje predstoje u izvjesnoj mjeri uticati da saveznici i pored preokupacije globalnim temama, kao što su i dalji angažman u Avganistanu, reperkusije ukrajinske krize i drugo, razmotre na predstojećem Samitu i pitanje proširenja, što bi otvorilo mogućnost za adekvatno vrednovanje nespornog napretka koji je Crna Gora ostvarila od Samita u Čikagu, na kojem je, podsjetimo se, dobila veoma pozitivne ocjene. Njeno članstvo u NATO-u značiće konkretni doprinos dugoročnoj stabilnosti Zapadnog Balkana, što je jedan od preduslova stabilnosti cijele Evrope i daljeg jačanja transatlantskog partnerstva.

Sasvim je prirodno i očekivano što su ovi susreti i razgovori, kao što ste primijetili, pobudili interesovanje javnosti i medija i kod kuće i šire. Nadam se da i sve ovo što sam rekao u odgovoru na Vaše pitanje ide u prilog onim analizama koje smatraju da su to bile dobro iskorišćene prilike za objektivno i autentično predstavljanje interesa Crne Gore i dosadašnjih dostignuća u procesu evropskih i evroatlantskih integracija na najvažnim adresama. Moj utisak da je to dobro primljeno i održano od strane svih mojih sagovornika. U dijelu Vašeg obrazloženja ukazujete na to da su se u pojedinim analizama ove aktivnosti pokušale predstaviti kao iznošenje antiruskih stavova. Nažalost, nešto slično je pontecirano u jednom saopštenju Ministarstva vanjskih poslova Ruske federacije. Sve te pokušaje i tvrdnje, ma odakle dolazili, smatram lišenim bilo kakvog činjeničnog osnova i politički motivisanim. Integracija Crne Gore u Evropskoj uniji i NATO-u, čemu teži region u cjelini, predstavlja naš nacionalni interes. To je sinonim sa pouzdani mir, za stabilnost, za vladavinu prava, za ekonomski i

ukupni razvoj zasnovan na zajedničkim evropskim vrijednostima. Samim tim, ovaj proces ne može biti usmjeren protiv bilo čijih interesa. Istovremeno, jasno je opredjeljenje Crne Gore da uz evropske i evroatlantske integracije njeguje dobre i prijateljske odnose sa drugim evropskim i van evropskim zemljama, posebno sa onima sa kojima baštinimo dugu i bogatu državnu i prijateljsku saradnju zasnovanu na uzajamnom poštovanju i razumijevanju, kao što je i Rusija. Stabilan i razvijen Balkan, lišen bezbjednosnih prijetnji u interesu je ne samo naših naroda i država, već i svih onih koji su na bilo koji način povezani sa našim regionom. Vjerujem da će vrijeme ubrzo potvrditi ispravnost ovakvog našeg opredjeljenja. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Poslaniče Simoviću, izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Gospodine predsjedniče Vlade, hvala Vam na sadržajnom odgovoru. Dozvolite da u nastavku našeg dijaloga ovo pitanje osvjetlimo još sa dva aspekta. Da Vas zamolim za Vašu ocjenu nakon svih ovih utisaka koje ste saopštili, da li je Crna Gora bliža željenom pozivu sa Samita nego što je bila prije nekoliko mjeseci nakon svih ovih Vaših susreta i kontakata. Mislim da je veoma važno da čujemo šta u ovom trenutku Vi mislite na tu temu.

I drugo, da iskomentarišete i, ja bih rekao, dobronamjerne komentare, koji kažu da Crna Gora na ovom planu evroatlantskih integracija može uraditi sve, a da ne bude pozvana. Znači, to su ta dva aspekta gdje bih Vas zamolio u našem dodatnom vremenu da iskomentarišete, odnosno date svoj sud. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Simoviću.

Predsjedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Najkraće moj odgovor bi mogao da glasi – da, ja mislim da smo danas značajno bliži ostvarenju našeg cilja nego što smo bili prije nekoliko mjeseci. I to nije rezultat nikakve nove i neočekivane naklonosti međunarodne zajednice ili NATO zajednice kao njenog važnog dijela, niti je to rezultat i posljedica nekih novonastalih vanrednih okolnosti na globalnom bezbjednosnom planu. To je, odgovorno tvrdim, direktna posljedica onoga što smo uradili u našoj kući. Kao što sam kazao u prvom dijelu odgovora na Vaše pitanje, NATO savez već dugo vremena insistira na konkretnim zadacima koje Crna Gora mora realizovati u četiri važna poglavlja. Jedno je vladavina prava. Podsjetiću vas, u ovom parlamentu smo donijeli ustavne amandmane, kojim smo ostvorili pretpostavku za veću nezavisnost i efikasnost pravosuđa. Nakon toga smo donijeli propise utemeljene na tim ustavnim amandmanima i stvorili uslove za normativne i organizacione promjene koje će obezbijediti ostvarenje željenog cilja. Uz to, podsjetiću vas, konkretnim akcijama na terenu od strane organa, počev od Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, preko Državnog tužilaštva realizovano je nekoliko značajnih, rekao bih, markantnih aktivnosti, koje su se odnosile na najupečatljivije

probleme u prethodnom periodu, kao što su bili napadi na opozicione medijske kuće, opozicione ili nezavisne medijske kuće, a, takođe, kao što je bilo hapšenje nekog ko je, da kažem, osumnjičen kao nosilac najtežeg narkokriminala ne samo u Crnoj Gori, nego i u regionu, pa i na širim prostorima.

Kada je u pitanju reforma bezbjednosnog sektora, svjedoci smo da smo ovdje u Parlamentu već imali Zakon o osnovama sistema bezbjednosti, da je pripremljen zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Takođe, da je formirana Služba bezbjednosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova i da je pripremljen sporazum o saradnji između tog dijela Ministarstva i Agencije za nacionalnu bezbjednost, čime se stvaraju pretpostavke za jedan efikasniji i integrisani sistem bezbjednosti u Crnoj Gori, sa većim stepenom garancije za sigurnost građana i za bezbjednost naše države.

Takođe, bili smo svjedoci i toga da smo nedavno imali posjetu iz jednog veoma važnog odjela NATO administracije iz Brisela i bili smo u prilici da čujemo ocjenu da su reforme koje je Crna Gora ostvarila na planu sistema odbrane i vojske već na tom nivou da se, mjereno tim parametrom, Crna Gora kvalifikovala za članstvo. Kada tome dodamo da smo u prethodnom periodu jednom intenzivnom komunikacionom kampanjom sa javnošću bitno podigli i unaprijedili podršku crnogorske javnosti članstvu naše države u NATO-u za nekih 15% sa već ustaljenih 32 i 33% negdje polovinom prošle godine, 46% ove godine, rekao bih da su ovo rezultati koji su bili razlog da se na sjednici Sjeveroatlantskog savjeta u Briselu i u svim relevantnim razgovorima u Vašingtonu i na važnim evropskim adresama iskaže poštovanje prema onome što je Crna Gora u prethodnom periodu uradila na stvaranju pretpostavki za ostvarenje svog cilja, dobijanja poziva za članstvo u NATO-u već sa sljedećeg samita u Velsu. Da li će to biti dovoljno, ostaje da vidimo. Intenzivna spoljno-politička aktivnost je, između ostalog, bila motivisana i time da skrenemo pažnju posebno najrelevantnijim međunarodnim adresama na ono što su naši učinci i što su naša očekivanja. Ponekad nam se učini da u ovom moru, rekao bih, sve krupnijih problema koji se tiču globalne bezbjednosti ponestaje pažnje na relevantnim međunarodnim adresama za za nas životno važne teme kao što je tema proširenja NATO-a, možda čak i proširenja Evropske unije. Zato je bila potrebna spoljno-politička ofanziva. Ona je i dalje potrebna da bismo probudili dodatnu pažnju i da bismo kroz ta otvorena vrata plasirali ono što su naši učinci i ono što je naša legitimacija prilikom ispoljavanja očekivanja za dobijanje poziva sa Samita u Velsu. Ostaje još puno posla kojeg treba uraditi do početka septembra, naravno posao nije završen, posao neće biti završen ni nakon dobijanja poziva. Dakle, ostaje puno posla kojeg treba uraditi na reformskom planu, ali, kao što sam kazao, ja sam mnogo veći optimista u ovom trenutku. Mislim da je taj optimizam zasnovan na onome što smo mi uradili i mislim da u ovom trenutku definitivno imamo veću pažnju relevantne međunarodne javnosti, a time i uporište realnijeg optimizma da bi se naše očekivanje sa Samita u Velsu moglo obistiniti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Milić je zamolio zbog obaveza da odmah pređemo na pitanja Socijaldemokratske partije.

Riječ ima kolega Izet Bralić.

Izvolite.

IZET BRALIĆ:

Uvaženi predsjedniče Parlamenta, uvaženi predsjedniče Vlade Đukanoviću, uvaženi članovi Vlade, kolegice i kolege, uvaženi građani,
Gospodinu premijeru postavio sam sljedeće pitanje:

Da li je Egalizacioni fond opravdao svrhu svog postojanja i u kolikoj je mjeri doprinio smanjenju regionalnih razlika, naročito na sjeveru? Koliko je do sada novca dodijeljeno opštinama iz ovog fonda od osnivanja, pojedinačno po opštinama i po godinama?

Obrazloženje: Strategija regionalnog razvoja Crne Gore definiše razvojne ciljeve usmjerene ka smanjenju regionalnih razlika. Osnovni ciljevi Strategije regionalnog razvoja je postizanje ravnomjernijeg socio-ekonomskog razvoja Crne Gore, u skladu sa principima održivog razvoja.

Stvaranje uslova za povećanje konkurentnosti svih djelova zemlje i realizaciju njihovih razvojnih potencijala predstavlja važan elemenat procesa pridruživanja EU, kao dugoročnog opredjeljenja Crne Gore i važnu odrednicu u vođenju ekonomske politike naše zemlje. Strategija regionalnog razvoja polazi od principa podrške manje razvijenim područjima, te podrške za održivo upravljanje prirodnim resursima i odraz je nastojanja da se usaglasa sa regionalnom politikom Evropske unije. U skladu sa tim, ista je usklađena sa sedmogodišnjom finansijskom perspektivom EU, a prethodna se odnosila na period 2010-2014. godina. Strategija, takođe, donosi i u njoj je pripremi sprovođenje, napredak. Za to je zaduženo Ministarstvo ekonomije.

Dosadašnji regionalni razvoj u Crnoj Gori je bio zasnovan na relativno neadekvatnom principu zasnovanom na planskoj ekonomiji i karakteriše ga kontinuirana migracija stanovništva iz sjevernog prema središnjim i primorskim djelovima zemlje. Takođe, kao jedna od negativnih posljedica ovog perioda je činjenica da sjeverni region karakterišu i znatno nepovoljniji ekonomski indikatori, koji se prvenstveno odnose na niže prihode per capita i veću nezaposlenost u odnosu na ostala dva regiona. Paradoksalno je, ali najviše realnih resursa i komparativnih prednosti je zapravo u najnerazvijenijem regionu zemlje. Čak i u vrijeme kada se bilježi pozitivni realni ekonomski bilans sa kraja prethodne decenije kada je Crna Gora u 2008. godini imala rast i kada je bila na nivou 46% EU, produbljena je neravnomjernost u razvoju ovih regiona. Rasle su investicije u primorskom i središnjem regionu, dok se bilježi pad u sjevernom regionu. Egalizacioni fond je trebao ublažiti regionalne razlike. Naprotiv, zbog načina na koji su korišćena sredstava iz ovog fonda do danas, uprkos ne malim izdvojenim sredstavima, brojnim usvojenim dokumentima i strategijama i očigledno dobroj volji Vlade, ovaj fond nije pokazao efikasnost i očigledno da se nešto mora mijenjati u načinu korišćenja ovih sredstava.

Odgovor sam tražio u pisanoj formi uz molbu da odgovor dobijem prije ove sjednice kako bismo obogatili raspravu. Nijesam ga dobio.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Predsjedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Baliću,

Uz izvinjenje što nijesam zaista stigao zbog obaveza koje sam imao da ranije dostavim ovaj odgovor, a opet u nadi da će on biti dovoljno precizan i dovoljno inspirativan za nastavak dijaloga na ovom ili nekom budućem premijerskom satu, dozvolite da podsjetim da je odredbama člana 29 Zakona o finansiranju lokalne samouprave propisano da se finansijsko ujednačavanje opština vrši preko Egalizacionog fonda, koji se puni od dijela prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica, prihoda od poreza na promet nepokretnosti, prihoda od koncesionih naknada od igara na sreću i ukupno ostvarenih prihoda od poreza na upotrebu motornih vozila, plovniha objekata, vazduhoplova i letilica.

Prava na korišćenje sredstava fonda imaju lokalne samouprave čiji je fiskalni kapacitet po stanovniku u godini koja prethodi za koju se vrši fiskalna egalizacija manji od prosječnog fiskalnog kapaciteta po stanovniku na nivou svih lokalnih samouprava. U periodu od 2004-2007. godine sredstva Fonda koristile su sve jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori, a od 2008. godine sredstva ne koriste glavni grad i opštine: Bar, Budva, Kotor, Tivat i Herceg Novi. A od 2011. godine usljed poboljšanog fiskalnog kapaciteta sredstva ne koristi ni Opština Plužine. Od 2004. godine, kada je formiran Egalizacioni fond, pa do 2013. godine, prema konačnom obračunu iz ovog fonda jedinicama lokalne samouprave u Crnoj Gori je opredijeljeno 167.240.885 eura. Ukupna sredstva na godišnjem nivou za sve jedinice lokalne samouprave korisnici sredstava egalizacionog fonda, uz manje varijacije, isključujući 2009. i 2010. godinu, uglavnom su u porastu, pa sa 9.118.818 eura, koliko su ta sredstva iznosila 2005. godine, imamo povećanje na 25.134.000 eura u 2013. godini. Strategijom regionalnog razvoja 2010-2014. godina Egalizacioni fond je naveden kao jedan od instrumenata koji treba da doprinese smanjenju regionalnih razlika. U skladu sa Zakonom o finansiranju lokalne samouprave, istaknuti su i ostali instrumenti od značaja za smanjenje regionalnih razlika, a koji su uređeni drugim zakonima, poput Zakona o porezu na dobit pravnih lica, Zakona o koncesijama, Zakona o kontroli državne pomoći itd.

Posmatrano regionalno, u periodu 2004-2013. godina najveći dio sredstava iz Egalizacionog fonda prema konačnom obračunu usmjeren je na lokalne samouprave sjevernog regiona, odnosno u prosjeku 69,58% ukupnih sredstava iz Egalizacionog fonda u posmatranom periodu. U istom periodu 25,6 ukupnih sredstava iz Egalizacionog fonda je opredijeljeno lokalnim samoupravama srednjeg regiona i 4,8% sredstava lokalnim parlamentima primorskog regiona. Najveći značaj sredstava iz Egalizacionog fonda u finansiranju aktivnosti lokalnih samouprava imaju logično u lokalnim samoupravama sjevernog regiona. Prema podacima za 2013. godinu, prihodi iz Egalizacionog fonda čine 33% ukupnih budžetskih prihoda, ili 15.567.457 eura u ovim opštinama. Sredstva iz egalizacionog fonda prvenstveno su namijenjena za izmirivanje tekućih rashoda lokalnih samouprava, odnosno tekućih aktivnosti opština koje treba da doprinesu unapređenju poslovnog ambijenta i uslova života na njihovim teritorijama. Dio tekućih rashoda koji se može finansirati iz sredstava Egalizacionog fonda su i zarade zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave. Imajući u vidu da je zaposlenost jedan od osnovnih razvojnih pokazatelja, može se konstatovati da su sredstva iz Egalizacionog fonda imala ulogu i očuvanja radnih mjesta u jedinicama lokalne samouprave.

Pored Egalizacionog fonda, veliki značaj imaju instrumenti, politike regionalnog razvoja koji su usmjereni na razvojne projekte u okviru osnovne i poslovne infrastrukture, kao i podrške preduzetništvu. Tu prvenstveno spadaju sredstva iz kapitalnog budžeta države i jedinica lokalne samouprave, sredstva iz IPA i ostalih

evropskih fondova, grantovi i krediti razvojnih banaka, kreditna podrška investicionog razvojnog fonda Crne Gore za razvoj malih i srednjih preduzeća, podrška Zavodu za zapošljavanje Crne Gore, Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja kroz agrobudžet i Midas program, a, takođe, su značajni i programi državne pomoći za regionalni razvoj Ministarstva ekonomije, dominantno usmjereni na privrednike na sjeveru i u manje razvijenim opštinama. Jedan od efekata realizacije ovih instrumenata od značaja za smanjenje regionalnih razlika je povećanje broja malih i srednjih preduzeća u 2013. godini u sjevernom regionu za 6,5% i povećanje broja preduzetnika za 5,5% u odnosu na 2012. godinu. Pri tome je broj zaposlenih u malim i srednjim preduzećima u sjevernom regionu povećan za 14,3%, ili sa 16.800 zaposlenih u 2012. godini na 19.201 zaposleni u 2013. godini. Sredstva iz Egalizacionog fonda kroz tekuću potrošnju opštine imaju indirektan uticaj na unapređenje poslovnog ambijenta, kao važnog preduslova za povećanje investicija, odnosno osnivanje novih preduzeća i otvaranje novih radnih mjesta. Smanjenje nezaposlenosti kao strateško opredjeljenje Vlade doprinosi jačanju fiskalnog kapaciteta opština, a time i smanjenju korišćenja sredstava iz Egalizacionog fonda na dugi rok. Saglasno Zakonu o finansiranju lokalne samouprave, sredstva Egalizacionog fonda nijesu namjenskog karaktera, već njima jedinice lokalne samouprave samostalno raspoložu. Ista su korišćena u skladu sa zakonskim odredbama za redovno finansiranje tekućih obaveza. Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore za period 2014 - 2020. godina, čije usvajanje je predviđeno do kraja juna 2014. godine, predložiće se efektivniji način korišćenja instrumenata podsticajne politike regionalnog razvoja iz domaćih izvora kroz još veće usmjerenje kapitalnog budžeta države, podsticajnih mjera iz državne pomoći, kredita Investiciono-razvojnog fonda, Agrobudžeta za razvojne projekte privrede sjevernog regiona.

Takođe, efektivnije korišćenje instrumenata podsticajima regionalnog razvoja iz međunarodnih izvora će podrazumijevati sektorski pristup u korišćenju IPA fondova do kraja 2020. godine, kao i veće korišćenje programa Evropske unije, poput Kozme, Lait horizont 2020, Erasmus+, Isi i drugi.

Zahvaljujem vam na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam, predšedniče Vlade.

Komentar poslanika Bralića.

IZET BRALIĆ:

Zahvaljujem na odgovoru gospodina Đukanovića.

Očigledno je da ovakav način trošenja ne malih sredstava iz Egalizacionog fonda nije dao rezultate, jer imamo podatak da su se sredstva iz godine u godinu uvećavala, a da je jaz između razvijenih i nerazvijenih opština sve veći.

Naprotiv, umjesto rezultata, izdvojena sredstva iz godine u godinu se uvećavaju, a nijedan od strateških ciljeva nije postignut. Ravnomjerniji razvoj svih jedinica lokalne samouprave je izostao. Ubrzani razvoj manje razvijenih jedinica lokalne samouprave i regiona uz optimalno korišćenje njihovih razvojnih potencijala takođe nije dobio punu afirmaciju. Regionalni razvoj i zaštita životne sredine kroz unapređenje uslova za održivo korišćenje prirodnih resursa i razvoj komunalne infrastrukture takođe ne bilježi neke rezultate. Naprotiv, imamo potrošenih 10 godina i imamo skoro 200 miliona utrošenih sredstava bez nekih posebnih rezultata. Sve ovo govorim ne da bih kritikovao, nego da

bih podstakao na razmišljanje da postoji način da se ovako velika sredstva mogu iskoristiti na efikasniji način.

Promjena koncepta utroška sredstava iz Egalizacionog fonda je očigledno neophodna. Zato se i hrabrim činjenicom koju ste naveli da će od juna vjerovatno neki novi koncept utroška ovih sredstava biti prihvaćen. Takođe, razmišljanja i ono što bih ja predložio, da se u pravcu ostvarenja ovog plana i otvaranja područja na sjeveru, kroz projekte koje će vlada preuzeti, finansirati i raditi, a nikako da se osloni na neefikasne biznis centre u lokalnim upravama koji očigledno nijesu uradili nijedan značajniji projekat koji bi otvorio ovo područje prema susjedima i pospiješio ulaganje u sjever, pospiješio strane investicije. Jedan od značajnih problema jeste izraziti pad prometa robnih i saobraćajnog prometa Jadranskom magistralom. To se desilo iz dva razloga. Prvi razlog je izgradnja auto-puta Priština-Tirana i otvaranje tunela preko Prizrena, koji je apsolutno preusmjerio kompletan saobraćajni, turistički, robni promet preko Albanije. Tako je sjever ostao zaobiđeno područje što se tiče i robnog i turističkog prometa. Stoga, možda treba razmisliti o izgradnji tunela Rožaje-Peć, odnosno Kaluđerski laz ili Balotiće-Mala Jablanica, koji bi preusmjerio kompletan saobraćaj preko sjevera Crne Gore, stvorio uslove za ulaganja na sjever Crne Gore i stvorio uslove koji bi vjerovatno više značili od svih ovih sredstava koja su uložena iz Egalizacionog fonda na sjever Crne Gore.

Prema grubim predračunima tunel bi iznosio 7,5 km dužine, što je stotinak eura u eri ulaganja IPA fondova. Međunarodna podrška bi iznosila 50% od tih sredstava, a na Crnu Goru bi otpalo 25 miliona, što je približno jednako jednom kilometru izgrađenog auto-puta Bar-Boljare. Možda u ovom pravcu treba razmišljati. Da se afirmišu projekti koji će mnogo značiti za sve opštine na sjeveru, a nikako da se sipaju sredstva lokalnim upravama radi održavanja vlasti i finansiranja viškova radnika u lokalnim upravama. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Braliću.

Izvolite, predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Braliću, hvala Vam na korisnim inicijativama i zanimljivim razmišljanjima na temu zajedničke odgovornosti i osmišljavanja prioriteta razvoja nedovoljno razvijenog sjevernog područja Crne Gore.

Kada je u pitanju ocjena o ulozi Egalizacionog fonda, vjerovatno se ne bismo mogli do kraja složiti sa onim što je Egalizacioni fond predstavljao u godinama njegove implementacije ili implementacije te ideje, zato što je evidentno da su uložena značajna sredstva, evidentno je da su ta sredstva iskorišćena za neke važne namjene koje su doprinijele da makar ne dođe do daljeg zaostajanja sjevera u odnosu na centralni i južni dio. Takođe, da se stvore neke važne pretpostavke za bolje korišćenje realnih razvojnih resursa tog dijela države i za, rekao bih, jedno kvalitetnije zapošljavanje ljudi koji žive u tom području.

Nema nikakve sumnje da Egalizacioni fond ne može biti supstitut za izostanak korišćenja razvojnih resursa. Nažalost, mi danas moramo da konstatujemo da brojni razvojni resursi u ovoj državi nijesu iskorišćeni i da je nivo GDP-a perkapita otprilike oko 7,5 hiljada dolara zapravo direktna posljedica toga. Ako govorimo da u ovoj državi nije iskorišćeno ni 20% ukupnih hidropotencijala za razvoj energetike; ako govorimo da

ovdje nije iskorišćen ni dio onoga što su najrealniji razvojni resursi u oblasti turizma. Pogledajmo čak i obalu koja je bolje iskorišćena od sjevera Crne Gore. I danas su i Velika plaža, i Ada, i Buljarica, i Jaz, i Rt kobilica, i Sveti Marko, i Sveti Nikola, neizgrađeni, a da ne govorimo o sjeveru, o Bjelasici, o Komovima, o Hajli, o Durmitoru itd. U pravu ste, imamo još uvijek nedovoljno razvijenu infrastrukturu. Ako govorimo o tome da smo zahvaljujući tom konceptu socrealističkog razvoja poslije Drugog svjetskog rata imali jednu tendenciju napuštanja ruralnih krajeva u korist, rekao bih, napadne i pretjerane urbanizacije stanovništva, gdje smo zapravo dobili viškove radne snage u industrijskim preduzećima, a potpuno su ispražnjena seoska poljoprivredna gazdinstva.

Dakle, kao posljedicu svega toga mi imamo ovaj nivo razvoja koji imamo. Egalizacioni fond ne može biti supstitut za sve to. Egalizacioni fond može biti mali korektiv nedovoljne razvijenosti jednog dijela države. Šta su naše prioritetne obaveze? Da što brže dosmislimo, da normativno uredimo, da organizaciono unaprijedimo naše strukture, da krenemo u realizaciju realnih razvojnih resursa ove države, prije svega, na sjeveru. Šta je Vlada uradila na tom planu? U dvije rečenice, jako dobro znate - pred početkom smo realizacije kapitalnog razvojnog projekta auto-puta između Bara i Boljara. Zaista mislim da je to saobraćajna kičma Crne Gore i da koliko god bila opravdana inicijativa o kojoj ste Vi govorili, ona ni bilo koja druga ne može dovesti u pitanje prioritetnost realizacije razvojnog projekta zbog bolje integracije Crne Gore i bolje povezanosti Crne Gore sa regionom i sa evropskim koridorima.

Takođe, da se nastavi sa realizacijom razvoja i modernizacijom željezničke mreže, uključujući i krak koji će voditi prema Kosovu. Takođe, mislim da je jako važno da konačno implementiramo ono što je Vlada dobro pripremila, prostorne planove za valorizaciju Bjelasice, Komova i durmitorskog područja, jer danas gotovo da nema turizma na sjeveru Crne Gore. Da ubrzano stvorimo pretpostavke za početak gradnje drugog bloka Termoelektrane i za ponovno raspisivanje tendera za izgradnju hidroelektrana na Morači i prvo raspisivanje tendera za gradnju hidroelektrane Komarnica i da damo snažan podsticaj ministru poljoprivrede da nastavi sa aktivnostima za bolje korišćenje poljoprivrednih resursa u interesu proizvodnje zdrave hrane u Crnoj Gori. Mislim da je tu mnogo više resursa nego što ćemo moći da opslužimo radnom snagom koja stanuje ne samo na sjeveru Crne Gore, nego u ukupnoj Crnoj Gori.

Zaista mislim da smo u jednoj paradoksalnoj situaciji, utoliko ću se složiti sa Vama. Problem naše nedovoljne razvijenosti i nedovoljnog bogatstva našeg stanovništva je, nažalost, ne u tome što nemamo resursa, nego što se jako sporo organizujemo da počnemo da koristimo te resurse. S jedne strane imamo deficit znanja, a, s druge strane, ponekad mi se čini da ukupnim političkim aktivnostima se trudimo da odagnamo one partnere koji bi nam mogli pomoći da brže premostimo deficite znanja koje imamo. Mislim da nam je potrebno da na jedan pošten način detektujemo šta je problem, a da onda udružimo političke kapacitete koje imamo, jer mislim da preče obaveze na ispunjavanju odgovornosti prema građanima Crne Gore koji su nam dali povjerenje nemamo. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Na redu je Pozitivna Crna Gora i poslanik Darko Pajović.

Izvolite, kolega.

DARKO PAJOVIĆ:

Predsjedniče Skupštine, gospodo potpredsjednici, predsjedniče Vlade, članovi Vlade, Parlamenta, poštovani građani,

U skladu sa članom 187 Poslovnika Skupštine, postavljam sljedeće pitanje predsjedniku Vlade: Šta ste kao premijer uradili da utvrdite ko je odgovoran za kršenje zakona prilikom obustave redovne isplate studentskih kredita? Takođe vas molim i za informaciju gdje su završila sredstva koja su bila namijenjena studentima.

Ovo je pitanje na liniji očigledne zloupotrebe, da ne kažem drskosti, pojedinih ljudi upravo u vašoj Vladi, koji su namjerno, krivo tumačeći Zakon o finansiranju političkih stranaka pokušali da dovedu u zabludu, čini mi se, i javnost Crne Gore i, prije svega, da odštete jednu populaciju, a mislim da nam to apsolutno nije cilj, a to je studentska populacija. Kada kažem nije cilj, lično smatram da studentska populacija ne smije biti predmet gdje ćemo mi iz opozicije ili vi iz vlasti preko njih generalno prebijati nešto što su naša slaganja ili neslaganja.

Ono što mene interesuje jeste ko je odgovoran personalno, jer smo imali vrlo jasno saopštenje da je obustavljena isplata studentskih kredita zbog Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ono što je za nas indikativno jeste da to, čini mi se, predstavlja jednu svojevolsnu i neodgovornu odluku. Naravno, ono što mi smatramo za shodnim jeste da upravo osobe koje su to uradile treba da snose i odgovornost. S obzirom da ste Vi na čelu Vlade, zbog toga i još jednom postavljam pitanje - ko je personalno odgovoran za izbjegavanje zakonskih obaveza? Ili, tačnije rečeno, za kršenje samih zakona.

Ukoliko budemo nastavili ili ukoliko budete nastavili sa očiglednom manipulacijom kada je u pitanju tumačenje Zakona o finansiranju političkih stranaka, bojim se da će jednog dana nekome pasti na pamet u Vladi da obustavi isplatu penzija, isplatu plata u državnoj upravi, jer očigledno je da li samovolja ili partijska disciplina, vrlo vješto želi nešto što je antikoruptivni zakon, nešto što je evropski zakon i nešto što sprečava izborne krađe za koje nismo mi iz opozicije samo konstatovali da imamo neregularne izborne procese, naime to se nalazi u izvještajima i međunarodne zajednice. Dakle, ovdje niko nema problem sa opozicijom. Čini mi se, generalno imamo probleme sa izvještajima Evropske komisije i ostalih uvaženih partnera.

Ono što je prosto nevjerovatno jeste da u posljednje vrijeme imamo veliki broj zahtjeva za tumačenje, koji idu do te mjere banalnosti da bih ja, ukoliko mi vrijeme dozvoljava, upoznao i Vas lično. Imamo zahtjev iz Turističke organizacije Tivat koje je konkretno adresirano na Skupštinu, gdje se zapravo konstatuje da je turistička organizacija u Monstatu registrovana kao ekonomska i da je to razlog zašto u turističkoj organizaciji, bez obzira što zakon dozvoljava zapošljavanje u turističkoj privredi, ne može biti novih zapošljavanja. Dakle, to je konkretno odgovor Turističke organizacije Tivat, odnosno njene direktorice. Turizam kod nas nije turizam. Turizam je ekonomija i zbog toga nema novih radnih mjesta.

U Opštini Kotor imate još indikativniji primjer. Citiraću - Osim transformacije ugovora na određeno vrijeme u ugovor na neodređeno vrijeme za lica koja su već zaposlena u državnim i lokalnim organima, molim za tumačenje da li se ugovor o radu na određeno vrijeme može transformisati na ugovor na neodređeno vrijeme. Predsjednica Opštine Tivat - Marija Maja Čatović.

I ono što je upravo stiglo jeste, takođe, nevjerovatna manipulacija iz Skupštine Opštine Berane. Dakle, nova vlast u Beranama je tražila zaposlenje nekoliko osoba i

pokušala da otvori radna mjesta na neodređeno vrijeme. Znete da član 21 Zakona o finansiranju političkih stranaka to dozvoljava. Zavod za zapošljavanje Berana to odbija da uradi.

U cijelom ovom nizu zahtjeva, meni su potpuno jasni vaši politički razlozi, vaše tvrdokorno odbijanje da prihvatite da je ovaj zakon potreban Crnoj Gori, da je potreban evropskoj budućnosti Crne Gore, ali na ovaj način vi zapravo blokirate rad države. Mene interesuje ko je odgovoran, uz nespornan broj legitimnih zahtjeva koji postoje. Tu, prije svega, mislim na Vojsku i na vatrogasce, sad me je posjetio ministar odbrane. Ja sam potpuno saglasan da to predstavlja jedan vid previda koji treba ispraviti. Međutim, ovo što se radi, predsjedniče Vlade, ja mislim da spada u domen drskosti, jer se na ovaj način blokira rad određenih državnih institucija, između ostalih, i opština. Na ovaj način se manipuliše sa nečim što jeste evropska budućnost Crne Gore.

I ponoviću, sa tim ću zaključiti ovaj uvodni dio, mene zanimaju studentski krediti. Ko je odobrio protivzakonitu isplatu studentskih kredita, a koji su poslije pritiska javnosti isplaćeni, čini mi se, juče? To je ono što je dobra vijest. I, naravno, ko će snositi odgovornost za jednu takvu neodgovornu odluku, odnosno neodgovoran čin? Da li zapravo postoji odluka, ili su u Vladi samo procijenili i svojevrijem napravili jednu ovakvu stvar? Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Predsjedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Pajoviću,

Kao što ste u toku, Zakonom o visokom obrazovanju je propisano da student u Crnoj Gori ima pravo na smještaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju za najbolje studente, participaciju prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju, usavršavanje i zdravstvenu zaštitu.

U skladu sa konkursom za dodjelu studentskih kredita za studijsku 2013-2014. godinu, objavljenim u julu 2013. godine, i Pravilnikom o kriterijumima, načinu, uslovima i visini naknade za ostvarivanje prava na smještaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju i participaciju prevoza, dodijeljeno je 3.477 kredita studentima osnovnih i specijalističkih studija. Budžetom Crne Gore za 2014. godinu, opredijeljena su sredstva za finansiranje studentskih kredita u iznosu milion i 432 hiljade eura na godišnjem nivou, odnosno 143 hiljade na mjesečnom nivou.

Takođe, za 2013, odnosno 2014. godinu Ministarstvo je dodijelilo 497 stipendija najboljim studentima i talentovanim učenicima. Za ovu namjenu budžetom je izdvojeno 370 hiljada eura, odnosno 37 hiljada eura na mjesečnom nivou.

Sredstva namijenjena za studentske kredite i stipendije nalaze se na poziciji krediti i pozajmice, program učenički i studentski standard u budžetu Crne Gore. Krediti i stipendije se isplaćuju u 10 mjesečnih rata. Posljednja isplata je bila za februar. Nalozi za isplatu za mart i april su pripremljeni 19. marta, ali je isplata realizovana 23. aprila, zbog, kako ste i sami kazali, potrebe dopunskog tumačenja člana 19a Zakona o izmjenama i dopunama zakona o finansiranju političkih partija, koji propisuje da je u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon

izbora, zabranjeno donošenje odluka o isplatama ili isplate različitih jednokratnih naknada, kredita ili drugih davanja ili povoljnosti na centralnom i lokalnom nivou. Nakon razjašnjenja od strane autora zakona ovog parlamenta, na 54. sjednici skupštinskog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, koja je održana 22. aprila 2014. godine, izvršena je uplata naknada za studentske kredite i stipendije najboljim studentima za mart i april.

Potreba za ovim i brojnim drugim tumačenjima Zakona o finansiranju političkih partija očigledno upućuje na potrebu kompetentnijeg, konstruktivnijeg i državno-politički odgovornijeg odnosa svakog od nosilaca zakonodavne inicijative prilikom korišćenja takvog prava. Partijsko-političko prebacivanje odgovornosti i pokušaj profitiranja od ovakvih situacija jedino izvjesno pogađa često vitalne interese građana Crne Gore.

Vlada će, kao i do sada, u zoni svoje ustavne odgovornosti i dalje doprinosti prevazilaženju problema izazvanih primjenom ovog zakona iako, kao što jako dobro znate, nema nikakvih odgovornosti za njegovo donošenje, sve do konačnog definisanja njegove usklađenosti sa ustavno-pravnim sistemom Crne Gore.

Dozvolite da uz ovo što sam pripremio kao odgovor na Vaše pitanje prokomentarišem i par Vaših konstatacija iz obrazloženja. Na Vašu tezu da je riječ o drskosti i zloupotrebi ljudi u Vladi, ja ću izreći svoju dijagnozu. Riječ je o nekompetentnosti i bahatosti parlamentarne većine, koja je, donoseći ovakav zakon, željela da izazove krizu u funkcionisanju sistema Crne Gore za koju će optužiti Vladu.

Drugo - ko je odgovoran. Dakle, dajte svi da porazgovaramo o tome ko je odgovoran. Da li je odgovoran onaj koji traži dodatno tumačenje zakona, ili je odgovoran onaj koji, kako Vi rekoste, donosi antikoruptivni, antievropski zakon koji je izvjesno, evo to danas možemo, siguran sam i vi to možete potpisati, a Ustavni sud će nam vjerovatno to potvrditi za izvjesno vrijeme, dakle ko je donio, da li je odgovoran onaj ko je donio zakon koji je na 10 mjesta prekršio Ustav i koji je u sukobu sa najmanje 10 zakona koje je donio ovaj isti parlament. Je li taj odgovoran, ili je odgovoran onaj ko traži dopunsko tumačenje tako donesenog zakona? Dakle, ili možda može biti riječi i o zajedničkoj odgovornosti, ali, rekao bih, da je zaista daleko od istine pokušaj da se odgovornost za tumačenje ovako donesenog zakona prebaci na onoga ko nije „ni luk jeo, ni luk mirisao“. Je li se Parlament, odnosno parlamentarna većina ovdje poslužila svojim legitimnim ustavnim pravom da bude inicijator donošenja zakona, ali je očigledno zaobišla svoju ustavnu obavezu da donosi one zakone koji će biti u skladu sa ustavnim sistemom ove države.

I treće - ko je personalno odgovoran na ovaj način sam Vam već direktno odgovorio. Znam da je intencija ove zakonodavne inicijative bila da se izazove disfunkcionalnost sistema za koju će se optužiti Vlada i predsjednik Vlade. Dakle, jasno mi je da je to bila namjera, ne vidim zašto bi neko donosio zakon za koji zna da je protivan Ustavu. Međutim, promašila je cilj. Nije mi namjera da se na bilo koji način prepucavam sa parlamentarnom većinom. Kao što sam kazao, nastavićemo da i dalje odgovorno rješavamo probleme bez obzira što nijesmo učestvovali u donošenju ovog zakona, ali se nadam da ćemo podići nivo funkcionalnosti naših institucija i da će nam Ustavni sud skorim zauzimanjem stava po inicijativi koja je pokrenuta za ocjenu ustavnosti ovog zakona pomoći da lociramo pravo mjesto odgovornosti za pravni kaos koji je ovaj zakon izazvao.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Možete li? Bolje vi nego ja.

Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Hvala.

Predsjedniče Vlade, ovo nijesu 90-te godine. Zašto? Ne, neću govoriti o političkom dijelu priče. Teorija zavjere o blokiranju rada Vlade i države. Stvarno je previše dovoditi u kontekst pitanje zašto su zabranjeni krediti, navesti da je to neodgovorno, drsko, povezati sa blokiranjem rada Vlade i blokiranjem rada države. Ipak je malo previše. Makar nemojte to nama. Možda možete nekim drugima koji sjede u ovim redovima, a nama nemojte. Mi nijesmo dio te priče i tog vokabulara.

Vaše je da sprovodite zakone. Koliko je meni poznato, izvršna vlast sprovodi zakone. Vi ga ne sprovodite, i vi ga nakaradno tumačite.

Treća stvar. Nijeste vi tražili tumačenje zakona kada su u pitanju isplate studentskih kredita. Zato sam i pitao ko je odgovoran i ko je donio odluku. Za Vašu informaciju, odluku je donijelo Ministarstvo prosvjete 11. aprila - da se studentski krediti ne mogu isplaćivati. Ja tu odluku imam ovdje. Nije traženo dodatno vrijeme za tumačenje. Ta odluka je bila konačna. Dostavljena je upravo Odboru za ekonomiju i finansije, da ne mislite da smo na neki drugi način došli do dokumenta. Zato i kažem da je to neodgovorna odluka. Ponavljam, Ministarstvo prosvjete, datum je 11. april, gdje se Studentski parlament obavještava da se ne mogu isplaćivati studentski krediti zbog te i te tačke Zakona o finansiranju političkih stranaka. Dakle, nema govora o tome da ste tražili dodatno vrijeme za tumačenje kada su u pitanju studentski krediti.

Drugo, blokada rada Vlade, već sam kazao, mislim da je malo previše, a u svakom slučaju imate generalno pravo na vaš politički stav, naravno. Međutim, ono što hoću da kažem jeste da nemam namjeru da prebacujem odgovornost na bilo koga, izuzev na onoga ko sprovodi zakone i vrlo otvoreno, vrlo jasno i javno vam kažem da u vašoj javnoj upravi nema ni želje ni volje da se borimo na dobar način protiv koruptivnih radnji u našem društvu. Ovo jeste antikoruptivni zakon, vi kao Vlada ukoliko ste imali određene nedoumice po pitanju ovog zakona, imali ste pravo kao parlamentarna manjina, baš kao što mi imamo pravo kao parlamentarna manjina mnogo puta u ovom domu mogućnost da predlažemo amandmanski. Ni vi ni bilo ko iz Vlade nije dao ni jedan jedini amandman. Dakle, da ste htjeli da budete konstruktivni u nekom smislu, mogli smo sve ove stvari koje danas se navode kao veliki nedostaci a vezani su i za vojsku i za vatrogasce, saglasan sam sa tim, mogli ste a niste. Meni se čini da živimo u državi, predsjedniče Vlade, gdje biste vi željeli da mi sprovodimo samo zakone koje donese parlamentarna većina gdje je vladajuća stranka. Mislim da je svaki zakon obavezujući i za vas dok Ustavni sud, kome ste, kao što kolege rekoše, izdiktirali presudu danas, ne donese neku drugačiju odluku. Dakle, vaše je da primjenjujete zakone dosljedno, na svakog građanina Crne Gore. Ponoviću vam, ovdje u jedinicama lokalne samouprave ne postoji ni volja, ni želja za tumačenje zakona onako kako jeste, već se želi jednostavno nastaviti sa tom starom praksom zloupotrebe državnih resursa u partijske svrhe. To nije kazala opozicija, to je kazala međunarodna zajednica. Ona je ovo pozdravila kao iskorak u procesu evropskog pridruživanja, a da li se ovo nekom sviđa ili ne sviđa, možda se meni više sviđa, možda se nekome iz Demokratske partije socijalista manje sviđa jer

možda neće moći da sabira glasove ili zapošljava ljude pa da ima 1- 4, da piše, briše i tome slično. Ali, ovo je fakat, ovo je činjenica i ovo je dobar zakon za koji vi apsolutno nemate političke volje da primjenite i da na taj način, ponoviću, bezobzirno, drsko, zloupotrebjavajući i studentski populaciju, vidimo i turističku privredu, vidimo i želju ljudi da zaposle ljude na neodređeno vrijeme, težite zapravo to predstaviti na jedan potpuno pogrešan način. Ni sada ni ubuduće to vam definitivno neće poći za rukom. Pozivam da primjenjujemo zakon koji je u interesu svakog građanina Crne Gore a ako hoćete i države i naše reputacije u međunarodnoj javnosti. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Predsjedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Da li smo u '90-im ili ne, nakon što čujem vas čini mi se da nijesmo odmakli od '90-ih. Dakle, mislim da na žalost i dalje imamo posla sa jednom vrlo intenzivnom političkom manjinom koja svoju opozicionu ulogu shvata kao pravo na djelovanje protiv države i izazivanja haosa. Kroz razne forme smo to imalih '90-ih i 1999. i 2006, a imamo i sad.

Ipak se nadam da zaista nijesmo u '90-im i da je nivo političke kulture takav da neće dozvoliti da ikada Crnu Goru i njene građane provedemo kroz rizike, kroz koje smo ih morali provoditi upravo zbog antidržavnog djelovanja jednog dijela političke elite u Crnoj Gori. To je prvo.

Drugo, na vašu ponovljenu tvrdnju da je riječ o nekim zloupotrebama od strane Parlamenta, reći ću vam - ne. Riječ je o političkoj bahatosti i nekompetentnosti jednokratno stvorene parlamentarne većine za donošenje zakona koja želi da blokira funkcionisanje sistema u Crnoj Gori i da za to optuži Vladu. Te vaše žalopoljke nad ugroženim pravom studenata u Crnoj Gori ne doživljavam drugačije do kao grižu savjesti za ono što ste kao štetu proizveli. Dakle, dozvolite da primijetim samo da biste se u ovim polemikama i u svakom javnom obraćanju i vi i ja i svi drugi morali služiti argumentima. Ovdje ste kazali da parlamentarna manjina nije uložila amandmane na ovaj zakon. Ravno 18 amandmana na 24 člana zakona i vjerujem da će se gospođa Jasavić manje ovome smijati nakon što se suoči sa posljedicom kroz viđenje one jedine relevantne institucije u ovoj državi, Ustavnog suda, o ustavnoj validnosti ovoga zakona.

Ja bih se, zaista, da sam dio te i takve parlamentarne većine, zapitao već nakon donošenja stava Ustavnog suda o Zakonu o zaštiti prava države Crne Gore u energetsom sektoru, kuda to ide, ta parlamentarna većina. Ide li to u ono što sam svojevremeno kvalifikovao, u ustavno nasilje, ide li to u diktaturu parlamentarizma tako što smatra da im samo većina u Parlamentu dozvoljava da mogu donositi zakone koji su u sukobu sa Ustavom kojim smo se zakleli u ovom Parlamentu. Mi smo obnovili nezavisnost i kazali da želimo da gradimo ustavni sistem koji će nas sve obavezivati, a svakog dana pokazujemo svoju političku bahatost time što ćemo zloupotrebjavati okolnost da u nekom trenutku postanemo parlamentarna većina da donosimo zakone. I gle čuda, onda propisujemo Vladi - vi ste u obavezi da to sprovedite. Ne. Imamo puno mehanizama, sistemskih mehanizama koje koristimo da bismo tumačenjem pa do ocjene ustavnosti pred Ustavnim sudom, upravo pokušali da dokažemo ono što mislimo

o čemu je riječ, a to je da je ovdje riječ o jednom pokušaju blokade sistema i pokušaju da se na blokadi sistema napravi politički profit. Dakle, mala je vajda od pokajanja i mala je vajda od ovih žalopoljki, vaše zabrinutosti nad sudbinom ugroženih studenata, ovih ili onih korisnika prava. Njihova su prava, na žalost, ugrožena zbog nekompetentnosti i bahatosti parlamentarne većine.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Proceduralno možete. Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Proceduralno, da. Nemojte me vi, molim vas, podučavati što je proceduralno. /Upadica/ Nemojte mi upadati u riječ, gospodine Simoviću, ja vama nikada ne upadam. Znam da vam je tu partijski šef i da treba lojalnost da pokažete.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Proceduralno nemate pravo da pričate. Hvala.

DARKO PAJOVIĆ:

Gospodine Đukanoviću, mi nismo protiv države i mi nismo antidržavna i tražim od vas, predsjedniče Parlamenta, da govornika koji je izgovorio te termine, da ovdje postoje neki koji su protiv države kao što su postojali '90-ih i 2006. i danas, tražim dodatno tumačenje. Ukoliko se to odnosilo na Pozitivnu Crnu Goru ili na poslanike Pozitivne Crne Gore, tražim izvinjenje, mada, čini mi se, mogao bih tražiti i u ime cijele opozicije.

Dakle, upotrebljena su dva termina: "protiv države" i "antidržavno". Mislim da naš Poslovnik je poprilično jasan po pitanju uvrede, a ovo doživljam kao uvredu. Ukoliko neko barata sa takvim terminima i navikao je 25 godina da čašćava, apsolutno ne dozvoljavam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja sam samo tu shvatio logičku grešku, zato nijesam mogao reagovati. Jer, antidržavno '90. godine nije bilo isto što je antidržavno sad. Antidržavni '90. je bio onaj ko je bio za nezavisnost, tako da premijer će morati da usaglasi kad je mislio na antidržavnost. Devedesete su to bili oni koji su bili za nezavisnost, a sada su oni koji nijesu za nezavisnost, tako da premijer ima logičku grešku. Devedesete sam ja bio antidržavan. Premijer će morati da mi objasni kad je on bio državan. Izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Naravno da ću vam objasniti, ali bih vam to sa mnogo više zadovoljstva objasnio kada biste mi prethodno vi objasnili vaše pravo da se na ovakav način uključujete u raspravu. Ja mislim da je vrlo legitimno i vrlo potrebno da o tim i o svim drugim pitanjima povedemo dijalog, ali ne zloupotrebljavajući funkciju predsjedavajućeg Parlamenta u ovoj i u nekim prethodnim prilikama.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mogu li da vam odgovorim?

Po Poslovníku. Znači, kolega je pitao, da ste ga uvrijedili, da je rekao da je antidržavan.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Je li pitao mene ili vas?

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mene je pitao.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Vi mu odgovorite u moje ime.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Po Poslovníku je mene mogao da pita samo po proceduri, nije mogao da pita vas. Ja sam odgovorio da nijesam mogao da reagujem, da se to odnosi negativno na njega, jer sam ja tada bio antidržavan pa to ne doživljam kao negativno. Tako sam mu proceduralno odgovorio, da vas nijesam prekidao zbog toga.

MILO ĐUKANOVIĆ:

U redu. Dozvolite da onda pomognem vašem objašnjenju.

Zaista, možda imam problem da se uklopim u ovaj novi "demokratski senzabilitet", gdje se prizivanje NATO avijacije da bombarduje Crnu Goru iz ovih klupa predstavlja kao demokratski iskaz volje. Nije to antidržavno djelovanje. Dakle, to je slobodna demokratska volja jednog dijela javnosti zastupljenog preko parlamentaraca. Takođe, gdje se poziv drugim državama, Evropskoj uniji, odlazak u Vašington koristi sa molbom da se Crnoj Gori uskrati elementarno demokratsko pravo da se izjasni o svojoj budućnosti, takođe ne kvalifikuje kao antidržavno djelovanje, nego se smatra legitimnim demokratskim iskazom volje dijela javnosti. Ja to, gospodine Pajoviću, zovem antidržavnim djelovanjem, djelovanjem protiv interesa Crne Gore i smatrajte me koliko god hoćete konzervativnim, prevaziđenim, jer svuda u tom demokratskom svijetu djelovanje protiv države ne samo da se ovako kvalifikuje, nego se krivično pravno procesuiru, počev od najdemokratskijih država, recimo Sjedinjenih Američkih Država.

Prema tome, u ovom vremenu, gospodine Pajoviću, ne možemo prizivati NATO avijaciju i ne možemo prizivati da nam se uskrati pravo na korišćenje slobodnog demokratskog izbora naše budućnosti. U ovom vremenu možemo izazivati blokadu sistema sa namjerom da napravimo štetu državi i da u toj šteti politički profitiramo. E, ja i to smatram takođe djelovanjem protiv interesa države Crne Gore, jer je, kako ste i sami primijetili, u najboljem interesu države Crne Gore da svi ljudi u ovoj državi koriste prava koje smo im mi propisali zakonima u ovom parlamentu.

U odnosu na pitanje gospodina Krivokapića, moj veoma kratak odgovor. Znači, ja zaista ne mislim da sa ovim situacijama trebamo poistovjećivati '90-te godine, vrijeme raspada eks-Jugoslavije i vrijeme u kojem su sve političke partije u ovom parlamentu imale slobodno pravo da izraze svoju volju, dakle da li žele da se ide putem nezavisnosti ili putem pokušaja očuvanja jugoslovenske zajednice. Ne sjećam se da bi se partiji na čijem se čelu ja nalazim u tom vremenu moglo prigovoriti da je djelovala sa anticrnogorskih pozicija time što je možda duže od nekih drugih pokušavala da efektuiru

napor na očuvanju jugoslovenske zajednice. Tako da ne mislim da ima potrebe da ovim povodom, da kažem uplićemo teme koje su, rekao bih, iz jednog sasvim drugog vremena i iz sasvim drugih okolnosti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja sam vas branio, da se tada nijesam osjećao negativno, jer je on smatrao da treba da vas prekinem. Ja sam branio vaše pravo da vas ne prekine, a nadam se da ste shvatili. Mogu i detaljnije da objasnim, ali nije potrebno.

/Govor sa mjesta/

Ne može više.

Meni jedino i možete. Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Dakle, ako sam dobro shvatio, ono što je bilo '90-tih, ono što su bila prizivana NATO avijacije, ono što su bile posjete međunarodnoj zajednici, danas je jednako pokušaj implementacije ovoga zakona kojim se blokiraju institucije sistema i to se danas naziva antidržavnim. Dozvolite mi, to je izrečeno za ovom govornicom. I dozvolite mi u jednoj rečenici, da li imam vašu dozvolu u jednoj rečenici, jer opet kažem nazvan sam antidržavnim djelovanjem i poistovjećen sa 1999-tom, 2006-tom, posjetama i tome slično, sa kojom apsolutno

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ne, nije se odnosilo na vas, nije se odnosilo na vas, odnosilo se na neki drugi dio opozicije.

DARKO PAJOVIĆ:

Predsjedniče Parlamenta, dozvolite, sigurno nemam političkog iskustva koliko imate vi, imate ga 25 godina, to jako cijenim, ali dozvolićete da ponovim što je rečeno. Ono što je bilo antidržavno djelovanje 1999. i 2006. posjetama na međunarodnim adresama, danas jeste pokušaj blokiranja države zakonima za koje neko misli da su antikoruptivni. Želim samo da to odbacim sa indignacijom. Takve vrste porođenja apsolutno nijesu dobronamjerne ni prema političarima, ni prema građanima, a najmanje prema državi Crnoj Gori i njenoj evropskoj budućnosti. Ona je nesporna, nje će biti sviđalo se to nekome ili ne, a koropcija, definitivno ćemo se boriti protiv korupcije i organizovanog kriminala na evropski način. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Ne mogu vam ja odgovoriti na to pitanje, jer bih morao da dam kvalifikativu izlaganju premijera, a pošto nemam na to pravo, nemam pravo da te kvalifikative iznosim, to je ostao vaš politički dijalog i neka ostane u javnosti. Ja ne mogu to sad uvesti u kvalifikative, nemam pravo, inače mogu, ali nemam pravo na to. Hvala vam.

Kolega Simović. Izvolite, povreda Poslovnika.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Da ukažem na povredu Poslovnika, kako se to ne čini kada se reaguje u odnosu na Poslovnik, nego se upravo tim povodom krši naš Poslovnik i od poslanika Pajovića i od

vas, gospodine predsjedniče Parlamenta. Ne poštujete član 102 našega Poslovnika, jer kad poslanik poslovnički reaguje, dužan je da ukaže na odredbu Poslovnika za koju smatra da je povrijeđena. Tog ukazivanja u reakcijama, u komentarima, odnosno "proceduralnim reakcijama" gospodina Pajovića nije bilo.

Druga proceduralna greška je što ste dozvolili prekoračenja vremena od minut, koje je jasno zapisano u našem Poslovniku po istom članu 102, kada se traži proceduralna reakcija da ima pravo da reaguje u trajanju od jednog minuta.

I treća poslovnička greška je...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vi kršite Poslovnik trenutno, prešli ste minut. Samo naprijed.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Za razliku od dijaloga, vi danas demonstrirate koalicioni, da kažem kapacitet. Ja ću biti na nivou poštovanja Poslovnika. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću,

Vi znate da su svi prekršili, prekoračenje nije imao samo kolega Pajović nego i premijer, i to drastično veće, mogu vam donijeti minutažu. Molim vas, kolega Kaluđeroviću, da se čujemo. Bitno je da pokušamo održati principijelnost.

Poslaniku se treba obraćati sa dužnim poštovanjem i riječima koje su primjerene, za to mi ne treba Poslovnik. Kolega je mislio da antidržavno oslovljavanje nije primjereno predsjedniku Vlade. Ja sam pokušao objasniti da to antidržavno je relativno, politički je relativno, da nijesam shvatio negativno i zato nijesam prekidao premijera. Onda u ponovljenom vraćanju je premijer imao preciziranje toga, nijesam komentarisao, njegovo je pravo da se osjeća uvrijeđen. Naravno i premijer je istakao da antidržavno jeste uvreda, do krivične odgovornosti, znači da to traži krivičnu odgovornost, tako da nijesam imao pravo da kvalifikujem, ali sam imao pravo da konstatujem da je to činjenica. Ničim nijesam prekršio Poslovnik, nego omogućio dijalog u kojem je premijer imao završnu riječ. Ništa više od toga. Možemo dalje.

Predsjedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Potrebno je samo da potvrdim nešto što sam rekao u prethodnom dijelu izlaganja. Dakle, ja mislim da se protiv interesa države može djelovati na različite načine. Pomenuo sam neke od najbrutalnijih, a manje brutalan a jednako razoran politički ugao atakovanja na državu jeste nepoštovanje Ustava. Svi smo se ovdje zgražavali postupkom jednog poslanika koji je uzeo i iscijepao Ustav.

Ustav se može cijepati na različite načine. Jedan od načina je kada svjesno donosite zakon koji povređuje Ustav na deset mjesta i koji povređuje deset drugih zakona. Ako mi pokušate dokazati da je to državno odgovorno djelovanje i da je to djelovanje u skladu sa onim za što se zalažemo, vladavine parava u ovoj državi, i u sklopu toga antikoruptivnog djelovanja, ja bih zaista volio da čujem te argumente.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, jesam li povrijedio Poslovnik? Premijer se nije pozvao na Poslovnik i obraćao se poslaniku, a ne meni. Ja vas pitam jesam li povrijedio Poslovnik.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Jeste u ona tri elementa na koja sam ukazao, a nakon dodatnog odgovora i tumačenja predsjednika Vlade, ja mislim da nije bilo nikakve potrebe i da se i poslovnički reaguje i traži pojašnjenje i izvinjenje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

konstatovali smo da ste vi konstatovali da je premijer povrijedio Poslovnik i ja zajedno sa njim. Hvala vam.

Morate meni, ali kao što vidite, ne poštuje se. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, mislim da ste povrijedili Poslovnik. Prvenstveno iz razloga što se nijeste ogradili, odnosno upozorili našeg gosta premijera, koji je ovdje došao i na beskrupolozno drzak način optužio Skupštinu, skupštinsku većinu da je donošenjem zakona....

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo trenutak, kolega. Riječ beskrupolozan je nedozvoljena riječ, prema tome molim vas. Dozvolićete meni da imam toliku mjeru ukusa. Hajmo da spustimo retoriku u činjenice. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Samo da vam kažem. Proglasio antidržavnim to što je Skupština odgovarajućom većinom donijela jedan zakon. Ide i dalje i već nekoliko puta kvalifikuje da je to neustavan zakon, iako je samo Ustavni sud u Crnoj Gori, vi to predsjedniče veoma dobro znate, a očigledno aktuelni premijer pojma nema o tome, odnosno ne želi da to zna, nadležan da kaže što je saglasno sa Ustavom ili ne.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Kaluđeroviću, ja sam očekivao na drugu situaciju da će svi reagovati, za koju mislim da je puno važnija od svega toga što ste naveli, a to je da je premijer rekao da je ovo parlamentarna diktatura ako usvajamo zakone u jednoj formi koja je potpuno ustavna. To je malo veći problem, ali to je pravo u politici. U politici imate pravo i da znate i da ne znate. Prema tome, to je pravo u politici i to pravo svako od nas koristi.

Možemo li dalje?

Izvolite, predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

U politici imate pravo da znate i da ne znate, a u životu, posebno u javnom poslu, imate obavezu da pokušate da budete makar minimalno moralno odgovoran čovjek.

Prema tome, kada donesete jedan zakon, za koji ste upozoreni da je neustavan i kada se u Ustavnom sudu potvrdi da je neustavan, jeste za Zakon o zaštiti interesa u energetsom sektoru, onda je za očekivati da od moralno odgovornog sastava čujemo riječi - izvinite, bili ste u pravu. Ako se to ne uradi i sav se argument svede na to da Ustavni sud još nije organizovao sjednicu na kojoj će učiniti ono što je i nepravniku očigledno, proglasiti neustavnim određene odredbe Zakona o finansiranju političkih partija, ako to postane jedini argument, ta okolnost da treba da sačekamo 10 dana, zaista nema drugog zaključka do riječ je o tome da se želi zloupotrebljavati pozicija trenutne parlamentarne većine i da se želi na taj način proizvoditi loša posljedica po Vladu, ne mareći za loše posljedice koje se proizvode po državu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Molim vas, iz ovoga moramo izaći, prema tome izaći ćemo na parlamentaran način. Molim vas. Ne moram dati, morate me saslušati.

Znači, imamo spor o jednom zakonu, koji može biti totalno neustavan. Od 160 zakona koje donesemo godišnje, jedan može biti neustavan, ili dva ili tri, čak i potpuno neustavni. To je negdje mogućnost greške koju ne možemo izbjeći. Premijer je u pravu, Parlament je pogriješio, donio je zakon gdje su neustavne nekolike odredbe oko zaštite državnog sektora i to je činjenica. Ako treba izvinjenje, ja ću poslati pismeno izvinjenje predsjedniku Vlade da je Parlament donio jedan zakon koji je neustavan. Naravno, volio bih samo da se ispoštuje Zakon o budžetu za početak, da se naplate poreske obaveze, po Ustavu taj zakon nije osporen, pa onda redom, mogao bih da nabrojim još takvih stvari. Ali, griješimo i jedni i drugi, to moramo shvatiti, moramo griješiti i jedni i drugi, zato postoji Ustavni sud da to procjenjuje. Ovaj zakon o kome se sporimo, i nemojmo više da se sporimo, radili smo sa kopredsjedavanjem kolega Simovića i Milića, radili smo ga skoro godinu dana, sa svim greškama koje su mogle nastati i svim elementima zbog čega je do njega došlo. Ponavljam, on je dio paketa uspostavljanja povjerenja, mi smo izašli sa totalnim nepovjerenjem iz tog zakona, kao što vidite. Sa još većom optužbom Vlade da imamo parlamentarnu diktaturu zbog jednog zakona, što je sasvim moguće da se tako gleda. Ali sad je zakon tu đe je i primjenjuje se do daljnijega, kad ne bude važeći znaćemo o svemu tome što treba uraditi. Hajte da se vratimo na pitanja i odgovore. Nemojte, ušli smo u raspravu, konstatovali smo sve te kvalifikative. Vidite, svi meni prenose poruke, a ja ne mogu da odgovorim na poruke.

Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Ovdje se vrši vrlo javan, vrlo jasan pritisak na neku granu vlasti koja je, po meni, nezavisna, ili valjda treba da bude nezavisna. Ja o tome govorim.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Tako piše u Ustavu.

DARKO PAJOVIĆ:

Ako tako piše u Ustavu, onda ja vas pitam kako neko sa ove govornice, zvao se on premijer, predsjednik ili ne znam ko, može da prejudicira odluke Ustavnoga suda. Dozvolite, predsjedniče Parlamenta, ovo je jedan otvoreni pritisak na granu vlasti koja se

naziva sudska vlast i dajte da vidimo da li imamo državu sa nezavisnim institucijama. Čemu mi težimo, da odavde iz parlamenta upućujemo Ustavnom sudu poruke kakvu odluku treba da donese? Je li to demokratija, jesu li to evropske vrijednosti? Ja to pitam vas, i pitam vas kao predsjednika Parlamenta šta možete da uradite da nas zašтите. Ne nas ovdje. Izvinite, vi ste druga ličnost u ovoj državi, vi morate da zašтите pravo nezavisnosti tri grane vlasti, između ostalog to je i sudska vlast. To je vaša obaveza.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Samo da objasnim, samo da ja završim pa ćete vi.

Pravo da se poziva na ustavnost ima svaki građanin, ne samo predsjednik Vlade. Predsjednik Vlade može da saopšti da je po njegovom uvjerenju nešto neustavno. Predsjednik Vlade može da ima politički stav o bilo čemu na način da dobije mandat građana za to, uključujući i parlamentarnu diktaturu. Znači sve to ima pravo i to nema komentara, to nema pravo komentara da mu nije dozvoljeno. To je po Poslovniku dozvoljeno i tu moramo završiti svaku raspravu. Ustavni sud ima ustavne garancije za nezavisnost, ja ne smatram da su ugrožene ovakvim pozivom premijera. Politički pritisak jeste dio javnosti, ali Ustavni sud ima ustavne garancije da može da se odupre svakom pritisku, novim Ustavom još i više i mandatom i svim ostalim, tako da računam da je sve u domenu političke rasprave koja je dozvoljena.

Kolega Simoviću, izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

U skladu sa članom 97 našeg Poslovnika stav 1, ispravka navoda.

U dijelu u kojem ste kazali da je ovaj zakon rađen, između ostalog u ulozi kopredsjednika naveli ste moje ime, Milutina Simovića. To nije tačan navod. Ovaj zakon je do kraja autorsko djelo, znamo, jedne nevladine organizacije, koju je potpisala grupa poslanika i takav zakon usvojen od te trenutne parlamentarne većine u ovome domu. Dakle, to je ta ispravka navoda.

Da da pomognemo kako da iz ove situacije izađemo, podsjećanje na neke rokove. Dvadeset osmog februara kao grupa poslanika Demokratske partije socijalista, Bošnjачke stranke i HGI podnijeli smo ustavnu inicijativu. Ustavni sud 5.marta traži od Skupštine da da mišljenje, 5. aprila istekao je rok, Skupština ne daje mišljenje. To je, čini mi se, odnos prema toj instituciji koju danas pominjemo i tražimo da je poštujemo. Izraz poštovanja prema Ustavnom sudu je bila obaveza Skupštine da u zadatom roku da svoje izjašnjenje. Kako se to zove, nego da kažem blokada...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, čuo sam vaše navode. Hvala vam što ste nam pomogli da izađemo iz ovoga.

Ako se ne varam, kolega Gjeloshaj je sada na redu u ime Kluba četiri partije. Izvolite.

NIK GJELOSHAJ:

Poštovani predsjedniče, kolegice i kolege, poštovani predsjedniče Vlade, poštovane ministarke i ministri,

Ko o čemu Malisor o opštini.

Moje pitanje glasi:

Koje aktivnosti Vlada sprovodi radi ostvarivanja prava na lokalnu smoupravu za građane područja Malesije, a koje ste i vi bezbroj puta javno obećavali?

Mislim da za ovo pitanje nema potrebe obrazloženja, to je pitanje koje se obrazlaže evo 24 godine od nacionalnih partija. Kao odgovor na njihove zahtjeve i želju i potrebu građana Malesije za opštinom, dobili smo gradsku opštinu koja nije bila u skladu sa potrebama, zahtjevima i bila je protiv volje građana Malesije. S tim u vidu ja bih želio a vjerovatno i građani Malesije da čuju neki odgovor zašto i na ovim izborima će glasati za organe gradske opštine Tuzi koja ne ispunjava potrebe građana u servisiranju njihovih potreba. Ja ću uzeti samo jedno upoređenje, da je veći servis i veća pomoć građanima Malesije bila ekpozitura Ministarstva unutrašnjih poslova koja je otvorena u ovoj zgradi nego čitava administracija ove gradske opštine Tuzi. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Predšedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Gjeloshaj, zahvaljujem vam za postavljeno pitanje.

Crna Gora je, kao što znate, definisala pravni položaj lokalne samouprave koji omogućava građanima aktivno učešće i kada je riječ o modelu teritorijalnog organizovanja kroz niz mehanizama u pripremi i donošenju relevantnih odluka, kao i u njihovom izvršavanju. Ustavom Crne Gore kao i odgovarajućim zakonima o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore, o finansiranju lokalne samouprave, o Glavnom gradu i o Prijestonici ustanovljen je sistem lokalne samouprave u skladu sa principima decentralizacije i međunarodnim standardima. Crna Gora je 2008.godine ratifikovala i Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi.

Dakle, finansiranje lokalne samouprave kao i pitanje reorganizacije odnosno stvaranja novih opština uključujući Tuzi, odnosno područje Malesije, u sferi je inicijativnosti građana i njihovih političkih predstavnika. Vlada u tome ima određenu ulogu koja je propisana navedenim normativnim rješenjima. Vlada ne opredjeljuje status lokalne samouprave, samo daje mišljenje na dostavljeni elaborat o ekonomskoj opravdanosti u skladu sa propisanom metodologijom.

Pitanje koje ste postavili ima svoju predistoriju. Prvi zahtjev za formiranje opštine Tuzi pokrenut je 1996.godine prema Skupštini Podgorice od strane Demokratskog saveza u Crnoj Gori. To je pitanje ponovo aktuelizovano uoči lokalnih izbora 2010. godine kroz koalicioni sporazum Demokratske partije socijalista i Demokratske unije Albanaca kojim smo saopštili političku volju da podržimo inicijativu podržavanja konsultativnog referenduma za opštinu Tuzi tokom četvorogodišnjeg mandata. Želim da pomenem incijativu koju su svojevremeno prema Vladi uputili poslanici Vasil Sinishtaj i Genci Nimanbegu. Polazeći od naše jasno izražene političke spremnosti da se uvaži i ozbiljno razmotre ovakvi zahtjevi, Glavni grad je obezbijedio potrebna srestva za izradu elaborata o ekonomskoj opravdanosti što je bilo u ingerenciji Gradske opštine Tuzi. Takođe, Skupština glavnog grada je donijela odluku tokom prošle godine da će organizovati referendum nakon podnošenja inicijative od strane Skupštine gradske opštine Tuzi. u međuvremenu organizovan je rad na izgradi više elaborata o

ekonomskoj opravdanosti. Kroz te analize dolazilo se do bitno različitih iznosa potencijalnih javnih prihoda za opštinu Tuzi, koji su se kretali od 600.000 do 3.500.000 eura na godišnjem nivou. Na kraju je komisija koja je bila sastavljena od predstavnika svih odborničkih klubova donijela odluku da se posao povjeri stručnim licima iz Gradske opštine Tuzi. Prema tom elaboratu koji je jednoglasno prihvaćen i ocijenjen realnim bilo bi moguće obezbijediti oko 800.000 eura javnih prihoda za budžet opštine, a to je manje gotovo tri puta u odnosu na sadašnje stanje. Tada su najveće političke partije iz Gradske opštine, uključujući nacionalne, počele tražiti model organizovanja koji bi najbolje odgovorio najvažnijim političkim i ekonomskim interesima građana toga područja. U proteklih sedam, osam mjeseci intenzivno se radilo na iznalaženju optimalnog modela. Rezultat tog rada je visok stepen saglasnosti u lokalnom parlamentu uobličen u predloge izmjena Zakona o glavnom gradu, Zakona o teritorijalnoj organizaciji, Zakon o lokalnoj samoupravi i Zakona o finansiranju lokalne samouprave i upućeni su u skupštinsku proceduru. Gotovo svi prestavnici različitih političkih subjekata u opštinskom parlamentu su se opredijelili za takvo rješenje. Koliko znam, postoji razlika oko jednog ili dva pitanja vezano za naziv opštine.

S obzirom da se radi i predlogu koji, prema upućenosti Vlade, ide u pravcu afirmacije novog oblika lokalne samouprave dajući opštini Tuzi umjesto statusa gradske opštine, status opštine koji je usaglašen sa pravima i ovlašćenjima predviđenim Zakonom o lokalnoj samoupravi pri čemu se u širem teritorijalnom smislu nastavlja pripadnost prostoru glavnog grada, a imajući u vidu da su na temelju podrške albanskih partija ovaj predlog podržali i Demokratska partija socijalista i Bošnjačka stranka, mislim da je povoljan trenutak da se i ovaj parlament oko toga izjasni u skladu sa svojim ingerencijama i da izađe u susret ubjedljivo većinskom raspoloženju političkih predstavnika i građana područja Malesije. Vlada će biti spremna da u skladu sa svojim zakonskim obavezama podrži ovu inicijativu za koju je, ponavljam, opredijeljena ogromna većina ljudi iz tog područja kao i bilo koju drugu koja je utemeljena u Ustavu i relevantnim zakonima.

Dozvolite na kraju, kao predsjednik Demokratske partije socijalista želim da podsjetim javnost da je ta partija u svim fazama i u svim ovim aktivnostima imala veoma važnu pozitivnu ulogu u artikulisanju najprihvatljivijih inicijativa za građane tog dijela Crne Gore, ispunjavajući na taj način obećanja na koja ste podsjetili u obrazloženju ovog zakona. Da budem veoma eksplicitan na samom kraju. Dakle, Demokratska partija socijalista će u duhu prakse koju smo afirmisali rješavajući slične zahtjeve ljudi sa područja Petnjice i Gusinja i u ovom slučaju slijediti ono što je nesumnjiv demokratski iskazan interes građana područja Malesije, koji treba da demokratski saopšte svoj stav u kakvom modelu organizacije lokalne uprave žele da žive u budućnosti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, predsjedniče Vlade.

Kolega Gjeloshaj, izvolite komentar.

NIK GJELOSHAJ:

Hvala na vašem odgovoru.

Ja nisam pristalica da se pozivam na vaša obećanja koja iznosite na promotivnim skupovima vaše partije, jer ipak to ste iznijeli svojim simpatizerima, članovima i oni trebaju da za to traže odgovornost. Ja sam htio početi sa onim što barem ja pamtim,

prvim obećanjima javnim 1997.godine. Možemo da vidimo i na internetu, prilikom polaganja kamena temeljca za Dom kulture Malesija u Tuzima, da ste javno iznijeli stav o opštini, a važniji detalj je da ste nakon toga dobili stopostotnu podršku građana Malesije na tim izborima i zato mislim da je važan detalj isticati u ovom smjeru. Drugo, 1997.godine takođe postoji jedan sporazum u vezi realizacije zahtjeva građana Malesije za lokalnom samoupravom.

Mislim da pitanje opštine Malesija nije ekonomsko pitanje, nego je sada stvar političke odluke. Ne želimo kao nacionalne političke partije da pobjegnemo od dijela odgovornosti za nerealizovanje istog, imamo dio i mi. Najveću političku odgovornost, naravno ne drugu, imate vi kao lider najjače partije u Crnoj Gori, ima odgovornost određenu i gospodin Krivokapić, kao članica vladajuće koalicije. Spomenuli smo rad na četiri zakona koji su u skupštinskoj proceduri, na kojima su sve albanske partije iskazale želju da rade na iskren način kako bi se ocijenilo koji je problem u rješavanju toga i kao odgovorni smo htjeli to da riješimo. Bilo je tu nekih stvari, na kraju nije se završilo onako kako treba, zbog nekih činjenica koje su za partiju kojoj ja pripadam veoma bitne, koje se tiču nekog, ako ga možemo nazvati identiteta, jer Malesija, Malisor je jedan vid identiteta našeg. Niti se slažemo da možemo staviti na referendumu ni u nekoj skupštinskoj odluci tako neke za nas veoma bitne stvari. Ali, mi vidimo da ni ova rješenja nemaju većinu ovog parlamenta, što za ovo mislim da je politička odgovornost gospodina Krivokapića i vas kao premijera - dva lidera koji vode, koji su osnovni i glavni činioци Vlade i Crne Gore. U tom smislu bi bilo veoma važno, a ja ne želim da ovo pitanje politizujem niti da koristim za politički marketing zbog ovih izbora, da dobijemo konkretno, jasno, da znaju građani Malesije hoće li moći svoje najosnovnije potrebe da završe u njihovom mjesnom centru ili da putuju po 15 kilometara.

Znači, ovaj dio pitanja nije samo upućen vama nego i gospodinu Krivokapiću.
Toliko i hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Dobićete odgovor samo od premijera, ja ne mogu da odgovaram na premijersko pitanje.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Gjeloshaj,

Dozvolite da u ovom dopunskom odgovoru potcrtam dvije dimenzije odnosa prema ovom pitanju, kažimo slobodno i Vlade, ali vidio sam da ste u dopunskom vašem izlaganju posebno insistirali na političkoj odgovornosti potencirajući političku odgovornost vladajuće koalicije, a posebno gospodina Krivokapića i mene kao ljudi koji u dugom vremenskom periodu personifikuju tu koaliciju i koji čine, da kažem, većinski dio vladajuće koalicije u Crnoj Gori danas.

Prva dimenzija se tiče političkog odnosa, možemo slobodno kazati partijskog odnosa. Već sam vam kazao u odgovoru na osnovno vaše pitanje, Demokratska partija socijalista sa najdubljim uvjerenjem podržava ono što je demokratski iskazana volja ljudi u Malesiji. Dakle, ukoliko vaš izbor bude da to bude potpuno samostalna opština, imaćete podršku na način na koji su je dobili građani Petnjice i Gusinja i na koji će je dobiti drugi građani koji budu u skladu sa zakonskom procedurom kandidovali to pitanje pred crnogorskim parlamentom. Uvijek ćemo, naravno, ukazivati na važnost ne samo

poštovanja zakonske procedure nego i na obavezu duboke promišljenosti o tome šta su ekonomski, politički, demokratski interesi građana kada pokreću tu inicijativu.

Kazao sam u dijelu odgovora na osnovno pitanje, računica govori da bi danas samostalna opština Tuzi u najboljem slučaju mogla da ubere oko 800.000 eura javnih prihoda na godišnjem nivou, a iskustvo govori da u ovom trenutku kao gradska opština ubira nešto iznad dva miliona, ako mene sjećanje dobro drži.

Možda podaci nijesu sasvim tačni, ali poruka je nedvosmislena. Pogledajte šta su vaši ekonomski i politički interesi, artikulišite ih i računajte na podršku Demokratske partije socijalista, jer ste me prije svega pokušali animirati na jasnije izjašnjenje u tom svojstvu.

Hvala i za podsjećanje da je to pitanje već tretirano na izvjesnim radnim tijelima u crnogorskom parlamentu. Znamo šta je bio epilog dosadašnjeg tretmana tih inicijativa.

Želim takođe da vam kažem da se veoma zalažemo da se nastavi parlamentarni rad povodom ovih zakonodavnih inicijativa. Mi i dalje živimo u uvjerenju da smo zajedno sa najvažnijim albanskim nacionalnim partijama u gradskoj ... dobro izučili taj program i da smo odgovorno predložili rješenja koja samo predložili kroz ove zakonodavne inicijative. Mi mislimo da im se treba vratiti, da im treba pristupiti sa maksimalnom političkom pažnjom i sa maksimalnom konstruktivnošću i vjerujem da ćemo prepoznati njihovu superiornost u odnosu druga rješenja. Ako, pak, dođemo i do drugačijeg epiloga i ukoliko se ovakva inicijativa preformuliše u nekom drugom pravcu, ponavljam, ostaje naš stav. Dakle, većinska volja građana koji žive na prostoru sadašnje Gradske opštine Tuzi od strane Demokratske partije socijalista će biti uvažena.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo da dodam, slažem se u osnovi što je premijer rekao vrlo direktno, uz jednu malu želju svih nas. Ovako složena uređenja sistema ne rješavaju se pred izbore. Uvijek želim da to radimo sistemski, imamo iskustva Petnjice, Gusinje tek počinje, sad je tu Malesija i treba da nađemo jedan svrhovit i stabilan odgovor koji neće biti pod presijom izbora. U principu, što ima Petnjica, što ima Gusinje, moraju imati i Tuzi. Prema tome, ne može biti različito, ali se to ne radi pred izbore, to se mora raditi u smirenoj atmosferi, promišljanja na dug rok, ne na rok koji zavisi od mandata ili od glasova, nego zavisi od uređenja države koje je stabilno, trajno i pouzdano.

Hvala vam.

Izvolite. Svi žele proceduralno.

GENCI NIMANBEGU:

Vjerovatno će biti zloupotreba procedure, ali moram učestvovati iz razloga što je pomenuto da je saglasnost svih albanskih političkih činilaca dobijena za četiri zakona, u raspravi. Ja kao predsjednik Nacionalnog savjeta Albanaca moram reći da je Nacionalni savjet na zadnjoj sjednici...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nije premijer to rekao. Premijer je rekao „većine subjekata“, nije rekao svih subjekata, vrlo precizno.

GENCI NIMANBEGU:

Da bih završio misao. Poslije jedne veoma interesantne i duge rasprave, jer ovo je izuzetno delikatno pitanje koje ne možemo sprovesti u politikantstvo, nego u zrelu i racionalnu odluku, mi smo usvojili zaključke koji idu u pravcu da je i za Tuzi, za Malesiju, potrebna opština koja ima pune elemente samostalnosti. Imamo drugi zaključak, a to je ono što je gospodin Nik Gjeloshaj potencirao, da do sada neispunjenje zahtjeva su političke igre. Gospodine Krivokapiću, kod vašeg ministarstva, i tu je gospodin Gjeloshaj u pravu, gdje vi rukovodite, ja sam podnio 2012. godine i za sedam-osam mjeseci nismo dobili mišljenje tog ministarstva.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ne rukovodim ministarstvima, nemam ustavno pravo da rukovodim ministarstvima. Hvala vam.

GENCI NIMANBEGU:

Rok, 2014. je krajnji rok, mislimo, da se to ostvari.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Ovo je afirmativna akcija, da ne bismo dalje išli. Nemate pravo, moramo završiti ovdje sa kolegom Nimanbeguom. Došao je i kolega Milić, samo konstatujem da ste došli. Kolega Mustafić ima prednost. Izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, uvaženi predsjedniče.

Poštovani predsjedniče Vlade, kolegice i kolege,

Najprije bih proceduralno da skrenem pažnju na jedan detalj koji se tiče, doduše ne direktno ali indirektno, poslaničkog pitanja koje sam postavio premijeru, a tiče se i ovog parlamenta, a tiče se i Vlade.

Mi smo se prije nekoliko mjeseci obratili ovom parlamentu sa molbom da se poštuje ugovor između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice u Crnoj Gori, a to je da se u vrijeme obavljanja redovne molitve petkom, džume namaza, ne zakazuju ili pokuša ne zakazivati makar ona važnija zasijedanja kojima želimo prisustvovati i dati puni doprinos, ali isto tako želimo i upražnjavati našu vjersku obavezu, ono što nam je država dozvolila, odnosno država propisala ugovorom između Islamske zajednice i Vlade. Međutim, ovo je već drugi ili treći put da se tako nešto dešava. Ovog puta želim da apelujem da se ubuduće nastoji poštovati i od strane Vlade kada predlaže termine za ovako bitna zasijedanja, a i od Parlamenta kada prihvata te termine, da se poštuje da je petak u podne centralna molitva za sve Muslimane i, naravno, da dobar dio poslanika koji su i u ovom parlamentu prisustvuju tim molitvama. Naravno, ako se iz ovog doma ne šalje takva poruka, nemojte ni očekivati da će se na nižim instancama poštovati ono što je ugovorom predviđeno između države, odnosno Vlade Crne Gore i Islamske zajednice.

Sada prelazim na moje pitanje koje sam postavio.

Poštovani predsjedniče Vlade, kakvi su, po vašim ocjenama, učinci politike Vlade i nadležnih institucija u oblasti ostvarivanja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica? Zanima nas koliko je urađeno na planu ostvarivanja ovih prava u

očuvanju nacionalne, vjerske i jezičke posebnosti, u školstvu i javnom informisanju. Posebno nas zanimaju konkretni podaci o poštovanju Ustavom garantovanih prava i zakonskih odredbi o srazmjernoj zastupljenosti u javnim službama, organima državne vlasti i lokalnim samoupravama.

Obrazloženje: Kao što je poznato, ustavne norme, član 79, garantuju pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, pojedinačno i kolektivno, određena prava i slobode koje mogu koristiti. Ta prava tiču se očuvanja nacionalnog, vjerskog, jezičkog i kulturnog identiteta, školovanja, informisanja, upražnjavanja vjerskih posebnosti i sl. Posebno značajan segment ovih prava jeste srazmjerna zastupljenost u javnim službama, na državnom nivou i u lokalnim samoupravama.

Isto tako, više sistemskih zakona, kao što su Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Zakon o unutrašnjim poslovima, zakoni iz oblasti obrazovanja, nedavno usvojen ustavni zakon u vezi sa izborom nosilaca pravosudnih i tužilačkih funkcija itd, sadrže ove norme koje smo zajednički definisali i usvojili u ovom parlamentu, ocjenjujući ih kao neophodne da bi se rješavao problem nezastupljenosti ili slabe zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda u javnim službama.

Međutim, podaci koje imamo, a na osnovu istraživanja Ministarstva za ljudska i manjinska prava, od onih institucija koje su dale podatke, a ima i onih koje kriju gdje držimo da je stanje mnogo teže nego što ovi podaci govore, dakle iz juna 2011. i jula 2013. godine, te istraživanja više nevladinih organizacija, kao i podaci koje svakodnevno dobijamo iz nekih lokalnih sredina govore o tome da je nedovoljno urađeno da se popravi stanje u ovoj oblasti. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Mustafiću.

Izvolite, predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani gospodine Mustafiću, u cilju ostvarivanja i unapređenja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, Crna Gora je stvorila dobar zakonodavni i institucionalni okvir. Ustavom Crne Gore, Zakonom o manjinskim pravima i slobodama, strategijom manjinske politike, strategijom za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016. godine te pratećim godišnjim akcionim planovima, stvorene su pretpostavke za očuvanje i afirmaciju identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, njihovu zaštitu od asimilacije, kao i za djelotvorno učešće u javnom i političkom životu Crne Gore.

Zaštitom prava i unapređenjem položaja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori bavi se nekoliko značajnih institucija - Ministarstvo za manjinska i ljudska prava, kao i druga resorna ministarstva, skupštinski Odbor za ljudska prava i slobode, savjeti manjina, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda. Djelovanje svih ovih struktura, kao i jednog broja nevladinih udruženja i organizacija na planu zaštite i unapređenja položaja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, afirmisali su Crnu Goru kao multinacionalnu i multikonfesionalnu državu u kojoj je moguć kvalitetan suživot svih njenih građana.

Pravo informisanja na maternjem jeziku, pored prava na obrazovanje i očuvanje i razvoj sopstvene kulture, te pravo na službenu upotrebu jezika i pisma, jedno je od osnovnih prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori. Zakonom o budžetu Crne Gore obezbijedena su finansijska sredstva za proizvodnju i emitovanje programskih sadržaja Javnog servisa Radio Televizije Crne Gore u cilju ostvarivanja prava na informisanje pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Primjera radi, tokom 2013. godine Radio Crne Gore je ukupno emitovao 753 emisije na jezicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u trajanju od 12.735 minuta, dok je Televizija Crne Gore na pomenutim jezicima emitovala 312 emisija u ukupnom trajanju od 5.015 minuta.

Takođe, pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori imajući mogućnost da kroz projekte podržane od strane Fonda za unapređenje i zaštitu manjinskih prava i Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina, u značajnoj mjeri doprinose podsticaju razvoja medijskog pluralizma, raznovrsnosti elektronskih medija, te obogaćivanju programskih sadržaja na medijskoj sceni Crne Gore u cilju očuvanja i promocije svoje nacionalne, vjerske i jezičke posebnosti.

Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju obezbjeđuje se dostupnost i jednakost svim građanima u sticanju obrazovanja i vaspitanja, pa samim tim i pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori. S tim u vezi, nastava na albanskom jeziku organizovana je na svim nivoima obrazovanja, od predškolskog do visokog, dok obrazovni program u ustanovama i školama sa nastavom na službenom jeziku sadrži teme iz maternjeg jezika i književnosti, istorije, umjetnosti i kulture manjina i druge sadržaje koji pospješuju međusobnu toleranciju i suživot.

Pored sadržaja uključenih u redovne predmetne programe na raspolaganju je mogućnost da se kroz 20% otvorenog sadržaja prepoznaju specifičnosti u smislu nacionalne kulture, istorije i umjetnosti. Radi punog uvažavanja prava na visoko obrazovanje pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, na predlog manjinskih savjeta, Univerzitet Crne Gore, u skladu sa zakonom, svake godine upisuje određeni broj studenata iz ove populacije. Primjera radi, u dijelu visokog obrazovanja na Univerzitetu Crne Gore organizovan je samostalni studijski program za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku. Istovremeno, u krajevima sa većinskim albanskim stanovništvom organizovano je predškolsko obrazovanje i vaspitanje - Podgorica, Tuzi, Plav i Ulcinj - dok se nastava izvodi u 12 osnovnih škola - Podgorica, Tuzi, Bar, Plav, Ulcinj, Rožaje i četiri srednje škole. Svakom građaninu, pa samim tim i onome ko se osjeća i deklariše kao pripadnik manjinskog naroda i druge manjinske nacionalne zajednice, Ustavom i zakonom jemči se pravo na slobodu vjeroispovijesti. Vlada Crne Gore je zaključila ugovore o uređenju odnosa od zajedničkog interesa sa Svetom Stolicom, islamskom zajednicom i jevrejskom nacionalnom zajednicom, te obrazovala mješovite komisije za sprovođenje pomenutih ugovora. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava će nastaviti da razvija dijalog u cilju sklapanja sporazuma i sa pravoslavnim crkvama o pitanjima od zajedničkog interesa. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je tokom 2013. godine pozitivno odgovorilo na sve zahtjeve vjerskih zajednica za dodjelu materijalne pomoći u granicama budžetskih mogućnosti, a sa takvom praksom je nastavljeno i ove godine.

Djelotvorno učešće i zastupljenost pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u političkom i javnom životu jedan je od najvažnijih segmenata

kvalitetne integracije crnogorskog društva. Ustav Crne Gore jemči manjinama pravo na autentičnu zastupljenost u Skupštini Crne Gore i skupštinama jedinica lokalne samouprave u kojima čine značajan dio stanovništva, shodno principu afirmativne akcije, kao i pravo na srazmjernu zastupljenosti u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave.

Izbornim zakonodavstvom su stvoreni povoljniji uslovi za izbor poslanika iz reda manjinskih naroda u Skupštini Crne Gore, te je uveden princip afirmativne akcije na lokalnom nivou. U strategiji manjinske politike kao izrazu političke volje Vlade Crne Gore prema manjinskim zajednicama, pitanje srazmjerne zastupljenosti manjina ima centralno mjesto. Da bi se dosljedno sprovele ustavne i zakonske garancije o srazmjernoj zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave značajno je istaći da je starješina organa prilikom donošenja odluke o izboru dužan da vodi računa o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

U vezi sa zastupljenošću manjina u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave, upućujem vas na činjenicu o kojoj ste i vi maločas govorili, da su Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Uprava za kadrove tokom 2011. i 2013. godine sproveli istraživanja koja pokazuju podatke o učešću manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima državne uprave i organima lokalne samouprave, u pravosudnim organima, Vijeću za prekršaje i područnim organima za prekršaje, te u institucijama i ustanovama prosvjete, zdravstva i socijalne zaštite. U saradnji sa Upravom za kadrove tokom 2014. godine Ministarstvo za ljudska i manjinska prava će nastaviti sprovođenje predmetnih istraživanja, i to u javnim službama i organima državne vlasti, lokalne samouprave koje do sada nijesu bile obuhvaćene. Crna Gora je cjelinom ustavnopravnog sistema i strateškim odrednicama državne politike opredijeljena za razvoj multietničke demokratije. Razumljivo, Vlada će u tom duhu nastaviti sa realizacijom strateških odrednica u pogledu pune integracije manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u društveni život, očuvanje i razvoj njihove nacionalne, etičke, kulturne i vjerske posebnosti te unapređenje prava i sloboda. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolega Mustafiću, izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Dakle, poštovani predsjedniče Vlade, potpuno je jasno da smo zajednički uočili problem, nezastupljenosti i tako dalje, a i neostvarivanja prava manjinskih naroda na onom obimu koj bi bio dovoljan i koji bi zapravo bio odraz onoga što piše u Ustavu i što piše u zakonima koje smo ovdje zajednički donosili, uglavnom kroz naše amandmanske intervencije na određena sistemska rješenja.

Naravno, niko nema ambiciju niti može da ispravi višedecenijsku nepravdu, ono što se desetina godina možda je bila jedna hoću reći sigurno državna politika držanja u zapečku pripadnika manjinskih naroda, a vjerovatno da je u tom smislu bio i problem deficit školovanih kadrova pripadnika manjinskih naroda, nerazvijenost tih sredina, ne samo onih koji dominantno naseljavaju manjinski narodi nego i onih gdje ih manjinski

naseljavaju u nekim opštinama, loša infrastruktura i svega ostaloga, ali ću se osvrnuti na nekoliko stvari o kojima ste i vi govorili u vašem odgovoru. Dakle, mislim da se ne može samo strategijama i sa nekim institucijama koje su zaživjele sa vrlo skromnim sredstvima iz budžeta, ukupna manjinska politika artikulirati i njegovati u Crnoj Gori. Pohvalio sam dobar ugovor koji je Vlada potpisala sa Islamskom zajednicom, ali taj ugovor inicira brojna pitanja druga, druge vrste a to je šta je sa otetom imovinom i imovinom drugih vjerskih zajednica. To je, čini mi se i bilo u amandmanima, odnosno u POSP-u, u Briselu smo konstatovali prošle godine taj problem u zajedničkoj deklaraciji našeg i Evropskog parlamenta. Što se tiče sadržaja u školskim udžbenicima u nastavnim programima, naravno ima ih više nego što ih je bilo, ali na žalost nijesu eliminisani svi oni sadržaji koji vrijeđaju pripadnike manjinskih naroda pogotovo njihov religijski osjećaj. Informisanje. Kada govorim o informisanju prvenstveno mislim na Javni servis. Vi ste naveli podatke oko 750 emisija na Radiu i 312 emisija na državnoj televiziji, ali tamo nema redakcija na manjinskim jezicima, osim na jednome i nema kadrova koji bi uređivali te programe . Vrlo mali broj je novinara zapošljenih, ili novinara koji mogu kreirati sadržaje koji su važni za očuvanje te kulture i jezika, i jezika naglašavam manjinskih naroda i naravno razumijem državnu televiziju i sve probleme u kojima ona funkcioniše, ali ne završavaju se sve obaveze prema pripadnicima Islama time što ćete dati dva direktna prenosa klanjanja Kurban bajrama ili ramazanskog nego mnogo, mnogo drugih obaveza koji su potrebni i koje bi željeli vidjeti pripadnici islamske vjeroispovjesti u Crnoj Gori.

Oko zastupljenosti, izvinjavam se oko prekoračenja, ali zaista smo citirali premijer i ja, a premijer u odgovoru, dva istraživanja Minsistarstva za ljudska i manjinska prava, jedno iz 2011. godine, drugo iz prošle godine. Ministarstvo odbrane - pet Albanaca i šest Bošnjaka od 286 zaposlenih. Primjer, govorim o nekim primjerima. Ministarstvo unutrašnjih poslova - 4,5% Bošnjaka, Albanaca svega 2%. Uprava policije 3,4% Bošnjaka, Albanaca 1,21%. Daleko od učešća u populaciji. U Poreskoj upravi ima svega 3,4% Bošnjaka i 1% Albanaca, u Sekretarijatu za zakonodavstvo nema ni jednog Bošnjaka niti Albanca, Upravi za antikorupciju, Upravi za sport i mlade i tako dalje, ni jedan, takodje. Dakle, sasvim je očigledno odsustvo pripadnika ovih kadrova u tim institucijama. Posebno je uočljiva zastupljenost u lokalnim samoupravama u opštinama u kojim manjinski narodi žive u nešto manjem procentu. Ako uzmemo podatke iz istraživanja Ministarstva vidimo da recimo u opštini Bar od 300 ili nešto više zaposlenih, ne znam koliki je broj zaposlenih tamo u toj opštini, jer nijesmo mogli dobiti tačne podatke, nema ni jednog zaposlenog Bošnjaka, da ih u Podgorici ima ukupno petoro preko 700 zaposlenih, a prema istim podacima u tim opštinama je slična ili ista situacija u sudstvu gdje je broj Bošnjaka i Albanaca zanemarljiv, još gore je u tužilaštvu. Nema ih u područnim organima za prekršaje, a na nivou države, nema ih u Upravnom sudu, nema ih u Vijeću za prekršaje, nema ih u Višem državnom tužilaštvu a tek od skoro ih ima u Ustavnom sudu.

Dakle, da ne nabrajam dalje, ima mnogo podataka ovdje. Mi se samo pozivamo na što je moguće dosljednije sprovođenje normi iz Ustava Crne Gore, na poštovanje Zakona o državnim službenicima i namještenicima i brojnim drugim zakonskim rješenjima koje odredbe imaju u sebi, a koje su uglavnom na inicijativu manjinskih političkih subjekata ugrađivani u ove zakone.

Ne želimo da ikome osporimo profesionalne reference ili osposobljenost, ne treba to prenebregavati, ali svakako da medju pripadnicima manjinskih naroda ima sada,

danas, u ovo vrijeme, kadrova koji mogu da odgovore vrlo važnim pozicijama. Vjerovatno ne slabije od drugih, a možda i bolje, pogotovo neki koji su radili ili rade, ne samo neodgovorno prema službi, već i neodgovorno prema državi Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Predšedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Veoma kratko. Dakle, složio bih se sa gospodinom Mustafićem. Ono što smo proklamovali kao jedan važan cilj državne politike Crne Gore, ono na šta smo se obavezali kroz razna strateška dokumenta i kroz određena normativna rješenja u okviru našeg ustavno-pravnog sistema očigledno jeste cilj kakvim mi idemo ali nije cilj kojeg smo dosegli u ovom trenutku. Takođe vjerujem da ćemo se lako složiti da je taj zatečeni nivo posljedica spleta raznih socioekonomskih, kulturno-političkih okolnosti koje, rekao bih, sve skupa imaju jedno ishodište a to je nedovoljna razvijenost u Crnoj Gori. Vjerujem takođe da ćemo sa naporima koje ulažemo na planu ekonomskog i demokratskog razvoja, kroz realizaciju infrastrukturnih i drugih razvojnih projekata stvarati brojne povoljnosti za sve građane Crne Gore uključujući i pripadnike manjina od kojih dosta značajan dio živi u manje razvijenom dijelu države, da ćemo stvarati pretpostavke za njihovo zapošljavanje time i za, da kažem, unapređenje njihovog kvaliteta života, prije svega kroz dostizanje višeg nivoa obrazovanja i time stvarati pretpostavku za njihovu kvalitetniju zastupljenost i u javnim službama države Crne Gore. Ono što moramo primijetiti jeste da dobar temelj za to imamo i u istoriji Crne Gore pa mogu slobodno kazati i u ovim vremenima. Multietička demokratija je izdržala probu vremena, na žalost, jedino u Crnoj Gori '90-ih godina i to predstavlja rekao bih najznačajniju političku tekovinu ovovremene Crne Gore. To nas na žalost, na žalost ili na sreću, kako god hoćete, ili bez predznaka, ne lišava odgovornosti da nastavimo da se bavimo ovim pitanjima koja će zaista cjelinom svojih rješenja dokazati da je Crna Gora spremna da otvori jednake šanse svim ljudima koji u njoj žive, svim ljudima koji su, da kažem, svojim činjenjem pokazali, rekao bih, nesumnjivu odgovornost za ono što je ne samo državno pravni status nego i nesumnjiva evropska i evroatlantska budućnost Crne Gore, dakle da ćemo stvoriti uslove za punu afirmaciju svakog građanina, time i za afirmaciju kulture i nacionalnih i drugih posebnosti manjinskih naroda koji žive u Crnoj Gori kako bi Crna Gora nastavila da se i dalje izgrađuje na najboljim principima multietičkog društva. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Neuobičajeno, ali ovaj put će na kraju kolega Milić, vjerovatno je čekao da vas malo izmorimo pa da on počne, ali evo biće prilike.

SRĐAN MILIĆ:

Gospodine predsjedniče hvala vam na razumijevanju zbog privatne obaveze koju sam imao u Ulcinju i mog kašnjenja, ali sam slušao radio prenos i bilo je vrlo interesantno. O tome ću ako mi ostane malo vremena da se osvrnem .

Ono što je bilo pitanje, pošto sada obilježavamo 500 dana Vlade gospodina Đukanovića da vidimo da li postoji jedno jedino obećanje koje je dato u ekspozeu 4. decembra 2012. godine,

da je makar i djelimično ispunjen. Obećanja su bila, prije svega, viši kvalitet života crnogorskog društva, viši nivo životnog standarda svakog pojedinca i svake porodice u našoj zajednici. Kao rezultat ovih 500 dana imamo manje pravne sigurnosti, manje slobode, manje demokratskih prava.

Vjerovatno bih, kada bih išao kroz sve ono što predstavlja vaš ekspozee od 4. decembra, mogao dokazati svaki od ovih elemenata, ali mene posebno interesuju dvije stavke.

To je činjenica koja se nalazi na drugoj strani vašeg ekspozeea gdje se kaže - U vremenu krize moramo izoštriti senzore za socijalne probleme ljudi koje je, kao i svuda u svijetu, kriza dovela u stanju zavisnosti, te da je nužan veći nivo društvene solidarnosti.

Konkretno, vezano za to pitanje, ja vas sada ovdje pred licem javnosti pitam, još jedanput, gdje su 25 miliona evra sredstava iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Drugo pitanje koje je meni vrlo interesantno je pitanje gdje ste vi istakli, citat: "Sve privatizacije koje su vođene od strane Vlade Crne Gore u različitim periodima i sastavima, obavljene su na zakonit i javan način, identično procedurama po kojima su ti postupci vođeni u drugim tranzicionim državama. U svim slučajevima u kojima se pokaže da partneri nijesu ispunili svoje investicione obaveze prema zaposlenima, tehnološkim viškovima, ili druge važne ugovorne klauzule, bez oklevanja, takve ugovore treba raskinuti".

Jednostavno pitanje - šta ste napravili ovih 500 dana? Koji ste ugovor raskinuli? Koji je strateški partner otišao odavde a da nije pokrenuo arbitražu pred međunarodnim sudovima i kako mi štitimo interese države Crne Gore.

Za mene, uz ove sve velike teme koje su otvorene danas u ovom parlamentu, je interesantno na koji način će se ispoštovati obaveza definisana Zaključkom Skupštine Crne Gore vazano za isplatu sredstava radnicima "Radoja Dakića", na koji način će se završiti priča više, a na ozbiljan i odgovoran način prema radnicima Montevar Metalca iz Nikšića. Da li je moguće da ne možemo kao država da obezbijedimo 50 hiljada evra da bi se započela proizvodnja u Rudniku mrkog uglja u Beranama? Kako je moguće, kada se pojave radnici i traže na konkursu koji je objavio stečajni upravnik Solane "Bajo Sekulić" u Ulcinju, kao jedini subjekt, da mi danas ne želimo da obezbijedimo početak proizvodnje uprkos skupštinskim zaključcima koje smo ovdje definisali i obavezi Elektroprivrede Crne Gore da uključi električnu energiju Solani i na osnovu vašeg zahtjeva predsjedniče Parlamenta, da imamo u Ribarstvu Rijeka Crnojević ljude kojima nije povezan radni staž, samostalno se organizovali, hoće da pokrenu proces proizvodnje, očekuju od države samo onaj dio da im se omogući da rade. I na koji način mi štitimo ta prava tih zaposlenih?

Dakle, mnogo mi je važnije od svih ovih tema, moram da priznam, da mjeru svog patriotizma, mjeru svog odnosa prema državi mjerimo otvaranjem novih radnih mjesta, mjerimo oživljavanjem privrede, mjerimo ekonomskim razvojem i da smatram da su antidržavni elementi bili svi oni koji su rušili najljepšu državu na svijetu koja se zvala Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija. I smatram da su antidržavni elementi

danas u Crnoj Gori svi oni koji ne vode računa o svim građanima Crne Gore nego pokušavaju da nas ponovo dijele, da nam mjere krvna zrnca po osnovu onoga ko je bio za, ko je bio protiv 2006. godine.

Postoji jedna istina, a istina je da mi moramo mnogo bolje, mnogo jače i mnogo snažnije, bez obzira na naše razlike. A glavna kočnica u tome je, ja vam ne šaljem poruke sa izbornih skupova nego direktno u lice, svaki moj prvi dio završim sa onim - vrijeme je da podnesete ostakvu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ne mogu reći hvala, nego mogu reći da čujemo premijera. Izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani gospodine Miliću,

Na vaše kratko i neobično pitanje, mogao bih dati takođe vrlo kratak odgovor. Vaše pitanje podsjećanja radi, je bilo formulisano - da li ima jedan od ključnih ciljeva, s obzirom da se navršilo 500 dana rada Vlade na čijem sam čelu, da je i najmanjim dijelom ostvareno.

Odgovor je ima i to gotovo svaki. Da nije tako danas ne bi mogli govoriti o napretku u pregovorima sa Evropskom unijom i integraciji u NATO-u, ekonomskom rastu i o budžetskoj konsolidaciji, o strukturnim reformama i unapređenju poslovnog ambijenta, o redovnosti isplata plata, penzija i socijalnih davanja, o razvojnim projektima i stranim investicijama.

Razumijem vaše pitanje je postavljeno sa namjerom da minimizira rezultate rada ove vlade u proteklih nešto kraće od godinu i po dana, preciznije nakon, od prilike jedne trećine njenog mandata. Zato ću u granicama raspoloživog vremena napraviti kratak osvrt upravo po ključnim ciljevima i dostignućima, a građanima i javnosti, svakom pripada pravo da procijene koji je od naših pogleda bliži realnosti.

Komplet odgovora na vaše pitanje bi podrazumijevao prezentaciju učinaka Vlade po svim pravcima djelovanja koje sam najavio u svom ekspozeu prilikom izbora ove vlade i zahtijevao bi mnogo više vremena od predviđenog premijerskim satom. Tražio i prezentaciju sličnu onoj koju smo napravili na kraju 2013. godine na otvorenoj sjednici Vlade na Cetinju, sublimirajući naše učinke po svim sektorima u prvoj godini mandata.

Najkraće rečeno ova vlada je u prethodnom periodu dominantno radila na onome što je bio uslov svih uslova, kako bi se uopšte moglo razmišljati o razvoju ekonomskom, demokratskom, društvenom. Podsjetiću prvi prioritet odnosio se na konsolidaciju javnih finansija i pospješivanje ekonomskog rasta. Ovom pitanju posvetili smo dominantno vrijeme u prošloj godini i vjerujem da smo u tu svrhu 2013. godinu dobro iskoristili. Podsjećam ubrali smo oko 120 miliona eura javnih prihoda više u odnosu na prethodnu godinu, uz takođe respektibilne efekte u politici štednje i racionalizaciji budžetske potrošnje. Po prvi put smo smanjili poreski dug, što je rezultat dominantno ostvaren suzbijanjem sive ekonomije. Smanjili smo za 1/3 budžetski deficit, takođe i potrebu zaduživanja. Paralelno sa tim, pospješili smo pripremu i realizaciju najvažnijih investicionih i razvojnih projekata iz oblasti energetike, infrastrukture, turizma i proizvodnje hrane, i to je razlog za optimizam da ćemo ove, a posebno narednih godina biti najdinamičnija investiciona destinacija u regionu i ekonomija sa najbržim rastom. O

tome svjedoči i preliminarni podatak MONSTAT-a koji sam i prošli put pred vama saopštio o rastu ekonomije u 2013. godini po stopi od 3,5%.

Da li možemo više i bolje? Naravno i možemo i moramo. Ponoviću, koliko god prošlogodišnje ostvarenje zasluživalo respekt, mi se ne smijemo zadovoljavati konvencionalnim stopama ekonomskog rasta, jer bi u tom slučaju put dostizanja poželjnog evropskog nivoa razvoja trajao predugo. A nije ni neophodno. Najvažnije da realne razvojne resurse imamo. Moramo dodatno razviti svijest da svakodnevno postupanje svakog od nas mora biti vođeno odgovornošću da raspoložive resurse promišljeno i ažurno stavimo u funkciju kvalitetnijeg života građana, sada i ovdje. To nas mora voditi kada govorimo i o KAP-u, o Željezari, i o Svetom Stefanu, i o Miločeru, i o Termoelektrani, i o auto putu, kad god se svakom od nas učini da je pronašao dobru temu da kritikuje Vladu, što samo po sebi nije loše. Moramo imati samokontrolu da to ne činimo na štetu ljudi koji su nam dali povjerenje da na određeno vrijeme obavimo javne poslove u njihovom interesu. U tom smjeru će biti usmjereni i naponi Vlade u nastavku mandata.

Drugo ključno opredjeljenje u radu ove vlade odnosilo se na jačanje vladavine prava, kao izuzetno važne pretpostavke ukupnog društvenog razvoja Crne Gore i ekonomskog i demokratskog. To je istovremeno bilo i proba odgovornosti i kompetentnosti Vlade, rekao bih ukupnog crnogorskog društva, da ispuni preuzete obaveze iz naše integracione agende. I na tom planu imamo vrlo vidljive, mjerljive i kao takve prepoznate i priznate rezultate od strane naših evropskih i evroatlantskih partnera. O tome sam detaljnije govorio u odgovoru na pitanje poslanika Simovića.

Želim samo da ponovim da ova pitanja na temelju dosadašnjih ostvarenja zbog svoje zahtjevnosti ostaju naš trajni državno politički prioritet.

Dakle, da li smo u prethodnom periodu na planu integracija napredovali, nazadovali ili stajali u mjestu?. U ovih 16 mjeseci smo otvorili pregovore u devet pregovaračkih poglavlja, uključujući i najzahtjevnije poglavlje 23 i 24. Odgovorno implementirali četvrti godišnji Akšan plan u okviru MAP-a i danas više nije samo izvjesno da ćemo biti prva sljedeća članica NATO, nego je i realno naše očekivanje da poziv dobijemo ove godine. Crna Gora predvodi proces evropske i evroatlantske integracije Zapadnog Balkana.

Takođe Vlada je radila i u okviru svojih sektorskih politika što je nesporno kao ključni element ili pretpostavka za ekonomsko i demokratsko napredovanje države. Jednom riječju, sve ono što smo uočili kao smetnju daljem minimiziranju ekonomskog i ukupnog razvoja pa samim tim i kao smetnju za dostizanje najvažnijeg cilja unapredjenja kvaliteta života naših građana, bilo je i u nastavku mandata ostaće u fokusu rada Vlade.

Tu prije svega mislim na reforme u oblasti socijalne i zdravstvene politike, prosvjete i obrazovanja i kulture. Bilo bi jako korisno kada bi u Parlamentu uskoro bili usvojeni neki od novijih sistemskih zakona poput temeljnih za oblast zdravstva i visokog obrazovanja jer bez njih ne mogu biti otklonjene neke od uočenih krupnih slabosti niti potpločan put za racionalniju organizaciju važnih djelatnosti i za kvalitetnije usluge građana.

Fokus je bio i na reformama javne administracije, što je podrazumijevalo donošenje i usvajanje Plana unutrašnje organizacije javnog sektora kojim je, između ostalog, predviđeno donošenje Zakona o zaradama u javnom sektoru, objedinjavanje nezavisnih regulatornih tijela a sve sa ciljem jačanja profesionalnosti, odgovornosti rukovodilaca i službenika u državnoj upravi.

Crna Gora je poboljšala sliku i u međunarodnoj javnosti kroz unapredjenje poslovnog ambijenta i transparentnosti. U Izvještaju o lakoći poslovanja 2014. koji publikuje Svjetska banka Crna Gora je za šest mjesta unaprijedila svoju poziciju u odnosu na 13. a u Izvještaju o indeksu percepcije korupcije koju publikuje Transparency Internationale pozicija je unaprijeđena za osam mjesta. Takođe u Izvještaju o stanju ekonomskih sloboda za 2014. Heritidž fondacije pozicija je unaprijeđena za dva mjesta, u indeksu globalne konkuretnosti 2013. Svjetskog ekonomskog foruma za pet mjesta. Dakle, ne ja i ne Vlada već relevantne međunarodne institucije ocjenjuju da u kontinuitetu stvaramo preduslove za brži i ekonomski razvoj i prosperitet.

Dakle, poslaniče Miliću, da rezimiram, sve ovo može biti dovoljno ili nedovoljno, može biti da je ispunilo, a prije će biti da nije ukupna očekivanja i želje domaće javnosti. Takva je u ostalom pozicija svake Vlade u svakom vremenu i u svakoj zemlji, posebno u onoj koja se poput Crne Gore suočava ne samo sa posljedicama duge i razorne globalne ekonomske krize, nego još i više sa teškim nasleđem i čovjekovom nerazvijenosti. Ne očekujem da tako racionalan pristup ima svaki pojedinac u društvu. Nekako prirodno je da njihove želje i ambicije prevladavaju svijest o racionalnim ograničenjima. Očekujem ipak da bez obzira na političke razlike, mi kao politički upućeniji dio javnosti, kada kritikujemo Vladu, to radimo sa sviješću da taj mač nerealno pospješenih očekivanja kao opasnost prijeti svim akterima političkog života u našoj zajednici i Vladi i Parlamentu i vladajućoj koaliciji i opoziciji, nekom prije, nekom kasnije.

Ubijeden sam ipak da je ovoj Vladi pošlo za rukom da stvori neke od najvažnijih pretpostavki stabilnog, dinamičkog i ekonomskog i demokratskog razvoja crnogorskog društva time i zdravog utemeljenog optimizma za dogledno bolji život građana Crne Gore.

Dozvolite na nekoliko opaski koje ste saopštili u obrazloženju, cijenim važnim samo da prokomentarišem jednu jer sam u njoj prepoznao vašu polemiku sa nekim od teza koje sam iznio u dosadašnjem dijelu našeg premijerskog časa. Računam da ste vjerovatno vozeći se kroz neki teren gdje nije bilo dovoljno dobrog prijema pogrešno razumjeli da sam pozivao na prebrojavanje krvnih zrnaca 21. maja 2006. Ne. Tada i mnogo puta prije i poslije toga sam kazao da sam demokratsku volju svakog građanina Crne Gore iskazanu u svakoj prilici uključujući i 21. maj 2006. apsolutno poštovao kao i danas. Ono o čemu sam govorio su bile neke druge akcije uključujući i one kojim su NATO avioni prizivani na bombardovanje Crne Gore da se ne bismo brukali, tako je to tada tumačeno i razne druge akcije. Vjerujem da jednako nemamo razumijevanja za aktere takvih događaja dakle i koliko god bilo prijatno ili neprijatno mislim da je ne zbog osude koju smo već učinili, nego zbog opomene svima nama da takve greške ne učinimo u budućnosti poželjno s vremena na vrijeme pozvati se i na te uspomene. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolega Miliću, izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Gospodine Đukanoviću, ne treba vam ta priča, jer tu ste na tananom ledu, ali nećete imati alibi da ja okrenem i da o tome sada pričam već ću da pričam o ljudima koji

očekuju da ova država radi u njihovom interesu, ne u interesu pozorišta ovdje gdje ćemo jedan drugome da kažemo ono što mislimo. Za mjere ljudskosti za mene, ajde profesionalne ljudskosti, političke ljudskosti, da budem vrlo precizan, je činjenica da ću 30. aprila biti u Murinu u 10 sati, ispred onog spomenika, da se poklonim onim sjenama, jer su to naši ljudi koji su poginuli tamo. Oko ovog drugog dijela neću da ulazim u ovaj teren da vam pokažem iz vašega spisa šta niste sve napravili. Dostaviću vam to u pisanom obliku da ne trošimo ovim ljudima vrijeme. Ja sam vas pitao gdje su 25 miliona eura iz ovoga fonda. Pitao sam vas šta ćemo da uradimo za radnike Solane "Bajo Sekulić", moram da smanjim malo jer kažu neke kolege iz DPS da sam na takav način previše sugestivan kad galamim, polako ću sada da pričam jer mi je mnogo važnije od vaše sugestivnosti da mi tim ljudima pomognemo jer oni hoće da rade, samo im treba državna pomoć da počnu da rade. Govorili ste oko percepcije, pa moja percepcija je da nakon 2010. ili 2011. godine u Pljevljima ostane ne samo moja nego i revizora 20 miliona eura duga poslije vašega gradonačelnika, da u Beranama shodno svemu onome što je do sada a imamo još da radimo revizije, imamo 15 miliona eura duga; da dva dana prije preuzimanja vlasti na volšeban način stubovi za rasvjetu koji su bili predviđeni za ulice u Beranama, ali nije DPS dobio izbore, su završili u Baru, a mašine iz Mašinskog prstena koji su bile u Beranama su završile u Andrijevici. Tačno je da sam čuo da vam je gospodine Šćekiću neko dao priliku da budete gradonačelnik ali i njemu ću se obratiti oko svega ovoga. Dakle, to je slika i prilika načina vladanja, ali treba svima reći bez obzira na ovo što se dešava, Budvu i da ne pominjem, oko ovih dugova i oko svega onoga što ćemo naći u državnoj kasi kada se promijeni ova vlast. Parlamentarna diktatura, gospodine predsjedniče parlamenta, se može završiti pučem izvršne vlasti u odnosu na Parlament, se može završiti prekompozicijom parlamentarne većine u izvršnoj vlasti pa da neko drugi da formira ili vanrednim parlamentarnim izborima. Pošto smo svi otprilike u situaciji da imamo ključ od toga šta će se desiti ajmo dobro da razmislimo do 25. i naročito poslije 25. maja.

Ali, gospodine Đukanoviću, nešto u povjerenju, da zadržite samo za sebe, molim vas, samo za sebe zadržite ovo i nemojte da kažete gospodinu Stijepoviću, da mu teško ne padne mjesec dana pred izbore. Dakle, od 25. maja gradonačelnik Podgorice će biti Aleksa Bečić i molim vas da ne govorite onima koji slabo razumiju moj srpski pa misle da se šalim da im kažem na onom đe će to oni razumjeti, a partire dal veltičinke mađo i novo sindako Aleksa Bečić punto. E sada, u ovom drugom dijelu gospodine Đukanoviću imam osjećaj da ovaj narod po malo je umoran od onih istih lica koji se bave politikom svih ovih godina i zbog toga ovoj državi treba nova energija, trebaju nova lica koja nijesu opterećena bilo čime iz prošlosti. Vi dobro znate kako ste došli na vlast. Ostala je zapamćena ona rečenica - vi samo treba da odete. Pošto mi zaista iz SNP-a... (Govor sa mjesta) Molim? Da.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo vi nastavite, neću se ja miješati u bratsku ljubav.

SRĐAN MILIĆ:

Vidim da stepen duhovitosti uvijek je na mjestu, samo bih volio da se ta duhovitost transformiše u realne akcije u odnosu na one koje sam zaboravio da pomenem a to su radnici Duvanskog kobminata Podgorica, to su radnici KAP-a, to su radnici Mljekare, to su radnici "Gorice", "Gornjeg lbra" iz Rožaja, bjelopoljskih preduzeća, nikšićkih preduzeća i tako dalje, "Primorke" Bar i tako dalje, ali evo da se vratim na ono gdje ste me prekinuli, a poštujući obećanje, ja ne znam o čemu se zaista radi danas, da sam ja uspio da ovo sve uvedem u ovih pet minuta. Imao sam pravo na tri. Evo završavam.

Dakle, evo, kolega kopredsjedavajući, koi je uveo parlamentarnu diktaturu. Poslije rečenice Vi samo treba da odete, mi iz SNP-a, ne samo za Podgoricu, pošto mi se čini da neko zaboravlja, nijesu samo izbori u Podgorici, nego su i u ostalih 13 opština i mjera građanskog karaktera jedne partije se pokazuje na način imate li sposobnosti da uđete u parlament i u Petnjici, imate li sposobnosti da uđete i u parlament u Gusinju, imate li sposobnosti da uđete u parlament i u Rožajama i bilo gdje drugo. I u Tuzima, Malesiji, ali ono što je bitno završavajući ovo sve, hvala Vam gospodine predsjedniče, mi smo ljudi koji vodimo računa o tome da ne ponavljamo jedne iste teze i zato smo mi gospodine Đukanoviću vašoj vlasti u ovim lokalnim samoupravama umjesto ovoga Vi treba samo da odete poručili "ajd polako".

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Izvolite predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Šta sve tretirati od ovih ocjena u maniru najboljem gospodina Milića, kada postavi jedno pitanje a onda postavi 150 potpitanja.

Krenimo od onog što je on sam smatrao, da kažem, moralnim prioritetom da svako ko pretenduje da se na ozbiljan način bavi javnim poslom. Razumio sam da ćete biti u Murini, dobro je da će te biti u Murini, ja sam bio najmanje desetak puta u zadnjih desetak godina uključujući i prvu godinu nakon bombardovanja NATO-a u murinjskog mosta.

Drugo, dobro bi bilo da zaista porazgovaramo o tome šta je sve Vlada napravila, šta nije napravila, a trebala je ili mogla u 1/3 svog mandata. Veoma sam raspoložen da razgovaramo i vrlo sam raspoložen da čujem sve kritičke opaske. Dakle, nemojte ni pomisliti da sam neko ko će braniti bez argumenata poziciju Vlade ni sebe, kao premijera. Ja zaista mislim da nijesmo idealni da pokušavamo da uradimo najbolje što možemo u interesu Crne Gore, kad god se ukaže mogućnost da to neko radi bolje od nas biće nam drago i uživaćemo u učincima tog boljeg kao građani Crne Gore. Ali, prethodno zaista mislim da treba da razgovaramo u ovom Parlamentu, je li se ralno moglo učiniti više u jednoj trećini mandata od onog što je Vlada učinila i čiji sam vam dio prezentirao u prvom dijelu mog odgovora.

Na Vaše konkretno pitanje šta je sa 25 miliona namijenjenih ljudima sa hendikepom, želim da vam kažem da su ta sredstva ubrana u Budžet Crne Gore, saglasno zakonu da su upotrijebljena za direktne namjene u onoj mjeri u kojoj je postojalo programa da se upotrijebe, da se vrlo intenzivno upotrebljavaju u toku 2013. u 2014. upravo u cilju rješavanja određenih infrastrukturnih i drugih problema koji će

olakšati život licima sa hendikepom i da naravno ostaje obaveza da pokušamo da u vremenu koje je pred nama dobro osmislimo određene radne inicijative primjerene licima sa hendikepom, kako bismo stvorili uslove za njihovu profesionalnu afirmaciju.

Na vaša pitanja u odnosu na jedan broj preduzeća dakle kad bih pokušao da odgovoram, trebao bih više sati. Mogu samo kratko da kažem, da kada ponavljate često pitanje Montevar Metalca, ja smatram da je Vlada tu postupila veoma, veoma odgovorno, između ostalog i obezbjeđujući garanciju preduzeća i ono što se sada očekuje od Vlade da bude menadžment i da definiše radne zadatke u tom i u drugim preduzećima. Vjerujem da će te složiti, da to ne treba da radi ova niti bilo koja druga vlada, to mora da radi vlasnik koji će za tu potrebu imati adekvatan menadžment, a Vlada je kao što sam kazao u granicama sistemskih mogućnosti vrlo odgovorno pomogla očuvanje šanse za tu proizvodnju. Jednako tako bi mogli govoriti dugo i o Ulcinjskoj solani, ali vjerujem da je dovoljan i kratak odgovor, dakle to preduzeće je u stečaju i odgovornost za vođenje stečaja ima drugi državni organ, Privredni sud, a ne Vlada Crne Gore.

Što se tiče dugova koje ste kako kažete zatekli iza naših gradonačelnika, ja pozivam da u duhu da kažem neke nove političke kulture, dozvoliti da kažem i nekog ipak višeg nivoa povjerenja, bez obzira šta to značilo i koliko nas to zadovoljavalo. Kažemo da ti dugovi najčešće nijesu posljedica onog što bi željeli da sugerišete, političke pripadnosti gradonačelnika, jer bih vam mogao uzvratiti pričom o Kolašinu, po nekim drugim opštinama u kojima smo mi naslijedili vašu lokalnu upravu. Ali, ja mislim da su to dominantno problemi siromašnog društva i da su oni u manjoj mjeri posljedica veće ili manje umješnosti gradonačelnika iz bilo koje političke strukture, da je dolazio.

I pitali ste takođe oko ugovora koji su raskinuti, brojni su ugovori raskinuti, brojni su ti raskidi u proceduri naravno, pred sudovima i za određene hotele i za određena industrijska preduzeća, takođe i brojni su koncesioni ugovori raskinuti. Predpostavljam da ste bili u prilici kao i ukupna javnost da se o tome informišete, preko sredstava informisanja. Naravno uvijek sam spreman da na to pitanje i detaljnije odgovorim. Logično je pravo rekao bih i očekivano pravo onog ko gubi, neko do tada stečeno pravo da se žali, bilo domaćim sudovima bilo da to svoje pravo traži pred međunarodnom arbitražom, ako je riječ o međunarodnim ugovorima. Niko valjda ovdje ne očekuje da ćemo dobiti od nekog piznanje da se ponašao neodgovorno zbog čega mi procjenjujemo da mu treba ukinuti partnerski status. Dakle, moraćemo da prođemo kroz te procedure i na to smo računali u trenutku kada smo i najavili ovakvu politiku na dan izbora ove Vlade. Dakle, mi nastavljamo sa tim, a ponavljam ukoliko budete zainteresovani za detaljnije informacije dobićete ih.

Dakle, hvala na poruci da treba da idemo, ja tu poruku slušam moram da vam priznam 20 godina i ne vidim da se, da kažem, ona ozbiljnije prima u biračkoj javnosti Crne Gore danas nego svih tih 20 godina. Slažem se sa vama, da se javnost sigurno zamorila malo istih lica kojih ima jednako puno i u vlasti i u opoziciji. I vjerujem da bi bilo djelotvorno za političku život Crne Gore, demokratski život ukoliko bismo se svi potrudili da malo intenzivnije otvorimo vrata za jedan broj novih lica, u svim strukturama političkog života Crne Gore. Dakle, cijenim vaš napor koji ste napravili kandidujući gospodina Bečića za gradonačelnika, cijenim i vaš optimizam koji ste rekli. Ostaje mi samo nejasno kako se sa rejtingom od ostalih 9% dolazi do pozicije gradonačelnika. No, da vidimo, evo izbori su pred nama i bićemo u prilici da vidimo vjerodostojnost ovakve vaše prognoze.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Nemate pravo, dao sam vam jednom i drugom dodatno vrijeme, hajde da čujem gdje sam povrijedio Poslovnik, iako to skoro ne umijem da uradim, bez u dobroj namjeri.

SRĐAN MILIĆ:

Procedura ne postoji zbog toga da bih se ja sad bavio procentima i sa svim ostalim stvarima, nego da uradimo nešto za građane Crne Gore.

Gospodine predsjedniče Parlamenta, tražim od stručne službe da od Vlade Crne Gore zatraži informaciju koliko od ovih 25 miliona evra je upotrijebljeno za konkretne projekte, a gdje je ostatak para. To je prva stvar. Druga stvar, predsjedniče Parlamenta očekujem da se razumijemo oko Solane Bajo Sekulić, gdje su se radnici pojavili kao jedini na konkursu koji je raspisao stečajni upravnik. Imamo i sa Odbora za ekonomiju, finansije i budžet zaključak koji je osnažen u Parlamentu, da se treba uključiti struja, a oni već imaju dogovor o načinu kako će se valorizovati taj prostor i imati proizvodnju.

I treće proceduralno.

Gospodine predsjedniče, zaista, ne bih volio nekome ko je počeo kao pripravnik na mjesto predsjednika Vlade da ga učim kako sa 8% može da se postane gradonačelnik Podgorice. Samo zdravlja i sreće, pa će se i 25.maja u to uvjeriti. Ono što mi je bitno, je konstatacija, gospodine predsjedniče Parlamenta, da zahvaljujući tumačenju Odbora za ekonomiju, finansije i budžet su isplaćeni studentski krediti. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Predsjedniče Vlade, želite li vi? Hvala vam.

Ovim smo završili Premijerski sat u aprilu. Vidimo se u maju, ali poslije izbora, nadam se. Poslije izbora. Hvala vam.

